99

БЕРРИГА НИЗ—ПАРТЕ ХЬАЛХАШКА ОТТАДАЬ ДЕКХАРАШ КХОАЧАШДАРА!

ДЕРРИГАЧА МЕХКАШКАРА ПРОЛЕТАРЕШ, ВIАШАГIКХЕТА!

ШОАТТА, 2 АПРЕЛЬ
№40 (4208)
1966 шу

Мах 2 кап.

СЕРДАЛО

(«Свет»)

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГIалгIай обкома, Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Советан Министрий Советан орган.
Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

АРАДУВЛ
1923 ШЕРА ДЕНЗ

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ XXIII-ча СЪЕЗДАХ БОЛА ИНФОРМАЦИОННИ ХОАМ

30 марта Москве, съездий Кремлевски Двореце ший болх дIахо бихьар Советски Союза Коммунистически парте аргIанарча XXIII съездо.

Съезд йоалалу КПСС Центральни Комитета отчетни доклади КПСС Центральни ревизионни комиссе отчетни докладий ювца.

Iуйрийнарча заседане къамаьлаш дир новкъосташа: Н. Г. Егорычева — КПСС Московски городской комитета хьалхарча секретара, П. Е. Шелеста — Украина Компарте ЦК хьалхарча секретара, В. С. Толстикова — КПСС Ленинградски обкома хьалхарча секретара, Д. А. Кунаева — Казахстана Компарте ЦК хьалхарча секретара, Ф. С. Горячева — КПСС Новосибирски обкома хьалхарча секретара, Ш. Р. Рашидова — Узбекистана Компарте ЦК хьалхарча секретара, П. М. Машерова — Белоруссе Компарте ЦК хьалхарча секретара, В. П. Мжаванадзе — Грузе Компарте ЦК хьалхарча секретара.

* * *

Сайрийнарча заседане дIахо а ювцаш хилар КПСС Центральни Комитета отчетни доклади КПСС Центральни ревизионни комиссе отчетни доклади.

Заседане къамаьлаш дир новкъосташа А. Я. Пельше — Латве Компарте ЦК хьалхарча секретара, К. Ф. Катушева — КПСС Горьковски обкома хьалхарча секретара, Н. Н. Русакова — С. М. Кирова цIерахча «Электросила» яхача ленинградски электромашиностроительни объединене слесара-инструментальщика.

Цул тIехьагIа съездага моаршалаш хийттар делегаташа а хьаьшаша а боккхача безамца тIанийцача доазол дехьарча коммунистическии болхлойи партей викалаша: новкъосташа Владислав Гомулка — Польски вIашагIкхийттача болхлой парте Центральни Комитета Хьалхарча секретара, Вальтер Ульбрихта — Германе социалистически едини парте Центральни Комитета Хьалхарча секретара, Ле Зуана — Вьетнама къахьегамхой парте Центральни Комитета хоатта моаршал хьакхайкадаьча, Вьетнама къахьегамхой парте Центральни Комитета хьалхарча секретара.

Нов. Ле Зуан къамаьл даь ваьлча, Ленинграда болхлойи берригача къахьегамхойи цIерагIа Вьетнама къахьегамхой парте делегацега дог тохадолийташ дола безаме къамаьл дир КПСС XXII съезда делегат волча КПСС XXII съезда цIерахча металлически завода электросварщика Н. М. Савинова. Цо нов. Ле Зуанага дIаелар ленинградски болхлой вымпел.

Цунна жоп луш ше даьча къамаьлаца нов. Ле Зуана дегатIара чIоагIа баркал аьлар ленинградски болхлошта, хIаьта из вымпел даим лелаеши ноахалгара ноахалга телаши хурги хилар а аьлар.

* * *

31 марта Москве, съездий Кремлевски Двореце ший болх дIахо бихьар Советски Союза Коммунистически парте аргIанарча XXIII съездо.

Съездо ювц КПСС Центральни Комитета отчетни доклади КПСС Центральни ревизионни комиссе отчетни доклади.

Iуйрийнарча заседане къамаьлаш дир новкъосташа, А. Е. Кочиняна — Армене Компарте ЦК хьалхарча секретара, Н. В. Подгорне — СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатела, В. Е. Чернышева — КПСС Приморски крайкома хьалхарча секретара, А. Ю. Снечкуса — Литва Компарте ЦК хьалхарча секретара.

Цул тIехьагIа съездага моаршалаш хийттар делегаташа а хьаьшаша а боккхача безамца тIанийцача доазол дехьарча коммунистически болхлойи партей викалаша: новкъосташа Вальдек Роше — Французски коммунистически парте Генеральни секретара. Антонин Новотне — Чехословаке Коммунистически парте Центральни Комитета хьалхарча секретара.

ДIахо КПСС Центральни Комитетеи Центральни ревизионни комиссеи отчетни докладий хьакъехьа къамаьл дир нов. Д. Расулова — Таджикистана Компарте ЦК хьалхарча секретара.

Съездо ла а дийгIа, массава раьза а волаш чIоагIийра мандатни комиссе председатела нов. И. В. Капитонова яь мандатни комиссе доклад:

Iуйрийнара заседани йистейоаллаш съездага моаршалаш хетташ къамаьлаш дир делегаташа а хьаьшаша а боккхача безамца тIанийцача новкъосташа Николае Чаушескус—Румынски Коммунистически парте Центральни Комитета Генеральни секретара, Янош Кадара — Венгерски социалистически болхлой парте Центральни Комитета Хьалхарча секретара.

Сайрийнарча заседане дIахо а ювцаш хилар КПСС Центральни Комитета отчетни доклади КПСС Центральни ревизионни комиссе отчетни доклади.

Заседане къамаьлаш дир новкъосташа: В. В. Мацкевича — СССР юрта боахама министра, З. Н. Нуриева — КПСС Башкирски обкома хьалхарча секретара, А. Г. Бузницке — Мироновски района Жданова цIерахча колхоза председатела (Киевски парторганизаци).

Цул тIехьагIа съездага моаршалаш хийттар делегаташа а хьаьшаша а боккхача безамца тIанийцача доазол дехьарча коммунистически партей викалаша: новкъосташа Луиджи Лонгос — Итальянски коммунистически парте Генеральни секретара, Тодор Живкова — Болгарски коммунистически парте Центральни Комитета Хьалхарча секретара, Армандо Харт Давалоса — Куба Коммунистически парте Центральни Комитета Политбюро члена, Центральни Комитета секретара, Долорес Ибаррури — Испане Коммунистически парте Председатела.

Хьона, тха хьамсара парти!

КЪАХЬЕГАМА РАПОРТАШ

Нохч-ГIалгIай тIо-наькъаш дехкараша вIалла ца хиннача тайпара дика толамаш даьхад укх шера хьалхарча квартале. IалаьмаТе дика къахьийгад № 504 йолча участка коллективо. Наькъий организацешта юкъе эгара хьалха, пхийттлагIча марта, квартала план берригача номенклатурах кхоачашъяьй. Пиъ километр совгIа да цар дехка наькъаш. ЧIоагIа къахьийгар бульдозериста Ш. Умарова, шофераша Араиева, Ахмарова, газоэлектросварщика Джумаева.

Иштта дика къахьийгар № 505 йолча участка коллективо а.

У. ГАГИЕВ.

●

1965 шера бурув деттарийи вышкомонтажникийи бригадашта юкъе яьржача Ерригсоюзни яхьа итогаш яьчул тIехьагIа гучадаьннад «Малгобекнефта» НПУ А. Ф. Конов керте латтача бригада коллективо шоллагIаи нов. Д. П. Бычков керте латтача бригада коллективо кхоалагIаи ахчан премеш яьхалга. Белгалдаьккхад цхьайолча участкашеи бригадашеи дика къахьегар. Царех я нов. К. Ю. Газеев керте латта «Герсинефта» НПУ бригада, «Старогрознефта» нов. А. Д. Горепекина кулгалду бригада коллектив.

М. ЕРЕМЕНКО.

●

Дог гIоздаьнна, тхоай хьамсарча партех доккхал деш ладийгIар оаха парте XXIII-ча съезде КПСС ЦК Хьалхарча секретара нов. Л. И. Брежнева яьча докладага.

Парте юртбоахама къахьегамхой йоакхо яро декхарийла ду тхо хьинар совдоахаш къахьега, юртбоахама техниках бизза пайда эца, кхы а дикагIа болх тоабе.

Къаьстта белгалдаьккхар нов. Л. И. Брежнева квалифицировантни механизаторий кадраш кийчъелга вIаштIехьданкха дезилга. Вай боахамашка чIоагIа лоархIаме да из гIулакх. Цу гIулакха йоаггIаш йола терко а ергья оаха.

В. РОГОВ,
Грозненски юртбоахама управлене керттера инженер.

Ермоловски оалхазараш леладеча совхоза механизатораша доккхий толамаш даьхар съезда хьалхарча социалистически яхье — бIаьстан юхье юв культураш 800 гектара тIа дIайийна боьлар, 2600 гектар хулча гурахьа дIадийнача ялатийна минеральни подкормка яь а, 1500 гектар хулача кхаш тIа моттигера удобренеш ехка а баьнна, хIанз хьажкIаши, гидуаргаши, шекара свеклаи дIаелаьтта кийчдеш ба уж.

ХIанз съездо болх беча бехктокхамерча деношка механизаторий хьинар кхы а айденнад. ХIара денна тIеххоачашъю балха нормаш. Массанена хьоххам луш ба коммунисташ. Укх сурта тIа шоана гу салоIача хана механизаторашта съезда балхах йола газета тIара материалаш йовзийташ воалла агитатор-коммунист Устарханов Хьасан.

Я. Имаевича сурт.

ТХО ДОГ ТИЙША ДА

МАЛГIАБИК, (ТЕЛЕФОНАЦА). ЦIаккха ца хиннача хьисапе хьинар айденна къахьегаш я Ленина орден лелаеча тха промысла коллектив КПСС XXIII-ча съездо болх беча деношка. Цу съезде данъа лоацаш я тха промысла заведующи нов. М. Я. Паук. Цунга дог гIоздаьнна хоам бу промысла мехкдаьттахоша квартала план ханал хьалха кхоачаш а еш, планал совгIа даьккха мехкдаьтта 6150 тонн хиларах.

Дика къахьег Торий Матрена, Зангиев Валентин керте латтача бригадаша, кхычар. Сменни нормаш хIара бригадо 130—140 процент кхоачашъю.

Съезда материалаш Iомаеши тIаийца социалистически декхараш кхоачашдеши да тхо. КарагIдаьнначох кхоачамбаь ца Iеш, кхы а хьинар совдоахаш мехкдаьттахоша къахьегаргхилараxи съезда болх беча деношка кхы а планал совгIа бIаьш тоннаш «Iаьржа дошув» доаккхаргхиларахи дог тийша да тхо.

Т. ЛЕБЕДЕВА.
«Малгобекнефта» НПУ цхьоалагIча промысла партийни организаце секретарь.

Кхы а дикагIа болх бергба

Юртбоахама къахьегамхой дог урауттаду парте XXIII-ча съезде КПСС ЦК хьалхарча секретара нов. Брежнева яьча докладо. Парте а правительства а иштта тхоай йоакхо яро декхарийла ду тхо кхы а дикагIа къахьега.

Юртбоахама техника ханнахьа ремонт а яь бIаьстий йоаллашехьа бIаьстан кхашкара балхаш дIададир оаха. Парте XXIII-ча съезда сийленца ханъа дахара тхоай низ а хьинар а кхо ца деш къахьийгар оаха. Ханнахьа кийчйир сомий бешамаш, дIайийра помидораш, морковкаш, укроп, кхыдола баьца дaараш.

Укх деношка фу дIадувча машинашца баьца дaараш дIаде долалургда тхо.

Съездо ший болх чакхбоаккхача денга уж балхаш йистедаха лаьрхIад оаха.

У. НАЛАЕВ,
Грозненски р-на № 3-ча сомий-баьца даарий совхоза механизатор.

ССР СОЮЗА ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕ ХОРЖАМАШ ДАРА ЙОЛЧА ХОРЖАМИЙ КОМИССЕЙ СОСТАВА ЮКЪЕБАХИЙТА ОТТАБАЬ КАНДИДАТАШ

Селхан вай республике дIадоладаьI РСФСР-агара Къамий Советe хоржамаш дара йолча № 7 йолча Грозненски окружной хоржамий комиссе состава юкъе кандидаташ оттабар.

Юрта боахамеи заготовкайи болхлой а гIулакхерча наьха а профсоюза Нохч-ГIалгIай областной комитета президиума заседани хилар. Окружной хоржамий комиссе член хургйолаш кандидаталла оттае цIи яьккхар юрта боахамеи заготовкайи болхлой а гIулакхерча наьха а профсоюза обкома председатела Марченко Вера Матвеевнай. Президиума членаша массава раьза а волаш хьаллаьцар из предложени.

КПСС обкома бюрос Нохч-ГIалгIай областной коммунистически организацегара окружной хоржамий комиссе состава юкъеваха оттаваьв КПСС обкома секретарь Боков ХьакIаьша Хьажбикар.

«Красный молот» завода болхлой, инженерно-технически болхлойи гIулакхерча наьхеи коллективо кандидаталла оттаваьв завода фрезеровщик Савельев Михаил Михайлович.

Грозненски района 1-ча Мая цIерахча юрта боахама артела членаша массава раьза волаш окружной хоржамий комиссе состава юкъеяхьа оттайир доярка Бетерсултанова Ахьмада Малика.

Комсомола Заводской райкома бюро заседане кагирхой Ерригсоюзни Ленински Коммунистически Союза заводской районни организацегара кандидаталла оттаяьй Грозненски мехкдаьтта чакхдоаккхача завода оператор Гуреева Надежда Михайловна.

Республике иштта дIадоладеннад СССР Лакхехьарча Совета Къамий Советe хоржамаш дара йолча Нохч-ГIалгIай АССР-а хоржамий комиссе состава юкъе кандидаташ оттабар.

ВЛКСМ обкома бюро шеррача заседане кандидаталла оттавара цIи яьккхар ВЛКСМ Нохч-ГIалгIай обкома хьалхарча секретара Кириллов Сергей Алексеевича.

Новогрозненски ТЭЦ болхлой, инженерно-технически болхлойи гIулакхерча наьхеи коллективагара цу комиссе юкъе ваха кандидатура еннай слесара Гоголев Виктор Максимовича.

В. БАЛЯСНИКОВ.

ТАСС-а ХОАМ

КОСМОСЕ Я «ЛУНА-10»

Бутт дIахо а тахкара программага хьежжа 1966 шера 31 марта московски ханах 13 сахьати 47 минути яьлча Советски Союзе чакхдаьккхад Бетта оагIонгахьа космически ракета урагIхецилга.

Ракета борта тIа оттаяьй «Луна-10» яха автоматически станци.

Станце кхоачашде лаьрхIа керттера гIулакх — Бетта юхера космически аре тохкаргйола Бетта искусственни спутник хьаелга Iалашду системаш шаьръелга а, хIаьта иштта станци селеноцентрически (Бетта юхерча) орбите кхоачаяра йола бортовой системаш шаьръелга а да.

Станци лаьрхIа йолча траекторена гарга а йолаш йолаш я.

1966 шера 31 марта московски ханах 18 сахьат даьлча «Луна-10» яха станци лаьттанна 51 эзар километр гаьна, ер координаташ йолча Лаьттан тIехен тIа хиннай: къилбаседехьен шорала 33 градуси 16 минути, малхбоалехьен дIоахала 96 градуси 6 минути.

ЛерттIа болх бу «Луна-10» яхача станце борта тIа оттаяьча ерригача аппаратура. Координационно-вычислительни центро цхьалхайоахаш латт Iочууха информаци.

ХIАРА ШЕРА «ГЕОЛОГА ДИ» ЯХА ЦIЕЙ ДЕЗДЕЛГА ОТТАДАРАХ ДОЛА

СССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА УКАЗ

СССР Лакхехьарча Совета Президиумо соцам бу:
«Геолога ди» яха цIей дезделга оттадолда.
ХIара шера апрела хьалхарча кIирандийнахьа дездолда «Геолога ди».

СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатель
Н. ПОДГОРНЫЙ.

СССР Лакхехьарча Совета Президиума Секретарь
М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1966 ш. 31 март.

МОСКВА. Съездий Кремлевски Дворец. Советски Союза Коммунистически парте XXIII съезд.

СУРТА ТIА: заседаней зале.

В. Савостьяновен, В. Егоровен сурт.

ТАСС фотохроника.

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ XXIII-ча СЪЕЗДА ЦЕНТРАЛЬНИ РЕВИЗИОННИ КОМИССЕ ЯЬ ОТЧЕТНИ ДОКЛАД

КОМИССЕ ПРЕДСЕДАТЕЛА НОВКЪОСТ Н. А. МУРАВЬЕВАЙ ДОКЛАД

Отчетни хана ше баьча балхах съезде доклад еш йоах Н. А. Муравьевас. Центральни ревизионни комиссе эггара хьалха дIахайта дезаш лоархI цун членаша хьинаре а хаддалнза а КПСС ЦК. цун Пленумий балха юкъе, парте Центральни Комитета решенеши мероприятеши чакхйоахача дакъа лоацаш хинна хилар.

Центральни ревизионни комиссе раьза а йолаш дIахойт съездага парте Центральни Комитета аппарата балха юкъе дукхагIа организованность, гIулакхаца дувзаленнадар, хьаллар хинна хилар, партеи паччахьалкхени вахара дуккхача цешашка хьожаш йола Центральни Комитета секретариат бокъонца йола оперативни коллегиальни орган йолга. Отчетни хана къаьстта боккха теркам тIабохийтар секретариато кадраш харжараи решенеш кхоачашъярга хьожилга дика вIаштIехьдаккхараи.

ЦК аппарата хIара денна беш бола болх тIаберзабора партийни решенеш кхоачашъяра лоаттабу тIахьожам чакхбаккхара, моттигерча партийни организацешнарa бувзамаш чIоагIдара, цар практически балха новкъостал дара.

Ше отчет еш. Центральни ревизионни комиссе белгалдаккха дезаш лерхI, парте бюджета доходни дакъа хIара шера тIеххоачашдаь хилар, партийни кассе хьачууха средстваш рузкъан кхомбара, совдараши пайда хьабоалаш йоаца расходаши дIаяхара цIенхашттара режим кхоачашъяра тIаерзаяь йолча партийни решенеша маяххара йизза нийса, майоаггIара, кхом беш дIаяхийта хилар.

Центральнии моттигерчеи партийни органийи партийни учрежденейи еррига аппарат, предприятей, вузий, колхозий, совхозий юххьанцарча партийни организацей балхах мукъабита йола партийни болхлой лоаттабар, хIаьта иштта парте организационно - партийнии политически болх бара расходаш яр дизза партийни бюджета средствай чотах даьд.

Отчетни хана партийни бюджета доходаш 31,3 процент тIакхийтар, хIаьта партийни бюджета доходни даькъа керттера статья йола членски вносий поступленеш—36,3 процент.

Цунца цхьана белгалдоаккх доклада тIа, членски вносаш нийса а шоай ханнахьа а хьаяхара, цар учет а отчетность а лелаяра дешай е йоаггIача тайпара терко юххьанцарча партийни организацеша массанахьа еш ца хилар. Цхьаболча коммунисташа шоай ханнахьа хьателац партийни вносаш, хIаьта цхьаццайолча партийни организацей секретараша устав телха а деш царгара цкъара хьаийю кхаь бетта а кхы дукхагIча хана а йоагIа партийни взносаш, партийни бюро е партийни собране цар гIулакх а ца дувцаш. Членски взносаш хьаэцача хана коммунисташа кхы тIа даькхар юкъе ца дохийташ а хIаьта гулъяь взносаш шоай ханнахьа сберкассашка дIа ца луш а моттигаш я.

Партийни издательствашa доахача пайдай отчисленей удельни дозал хIанз доходий ерригача суммах 35 процент лоацаш да, йоах Н. А. Муравьевас. Отчетни хана партийни издательствай болх дикка шербенаб, чIоагIъеннай цар база. Газетий яр цкъаи ахаззеи журналий яр шоззеи лакхъеннай партийни издательствашa арахецача газетийни журналийни тиражаш. Укх тIеххьарча диъ шера «Правда» газета цкъара тираж 6 миллион хинначара 7 миллионага кхаьчай, «Комсомольская правда» газета яр 3 миллиони 300 эзари хинначара 6 миллиони 400 эзари, «Сельская жизнь» газета яр 900 эзар хинначара 6 миллиони 200 эзари хиннай. Цу хана чухь «Коммунист», «Партийная жизнь», «Агитатор», «Политическое самообразование» яхача журналий юкъара тираж 1 миллиони 900 эзари хинначара 3 миллиони 700 эзари экземпляр хиннай, «Работница» яха журнал 2 миллиони 400 эзарнегара 10 миллион, «Крестьянка» яха журнал 2 миллиони 200 эзарнегара 4 миллиони 700 эзари экземплярага кхаьчай. Цу цифраша къаьгга хьахьокх вай парте кепа йоазон Iалаьмате чIоагIа сий деш хилар, советски наьха сакхетами хьинари лакхлуш хилар, мехка политически вахар, мехка чура а дунеи халкъашта юкъера а хьал, Iилмана, техникана, культурана карагIдаьннараш довзара цар безам тIа-тIа лакхлуш хилар.

Отчетни хана «Правда» издательстве болх бе йолаялийтай низ бола журнальни производство, Киеве, Вильнюсе, Тбилисе, Баку, Перме, Куйбышеве, Иркутске, Омске, кхыча республикай, областий, край центрашка хьалъяьй партийни издательствай йоккхий типографеш.

Дукха ха йоацаш парте Центральни Комитето тIаийцар газетно-журнальни издательствай полиграфически база дIахо а дегIайоалаярах йола решени, укх пхе шера партийни издательствай накопленей чотах моттигерча партийни издательствай кхы а 25 типографи хьалъе а эргаьккха тоае а, «Правда» керда газетни комплекс хьалъе а лерхI.

Партийни бюджета доходни дакъа толамца кхоачашдаро йиш хилийтар цун расходни дакъа лакхде а Центральни Комитетои моттигерча партийни органашеи еш йолча цхьайолча лоархIамерча мероприятешка доходаш лакхъялара чотах финансировани е а.

Партийни бюджета средствай чотах общественни Iилмай Академе, КПСС ЦК-арча лакхерча партийни школеи заочни лакхерча партийни школеи, хIаьта иштта цхьайтта республикански межобластнойи лакхерча партийни школеи 22 советско - партийни школеи партийни а советски а кадраш кийчъеши юха кийчъеши боккха, парте а пачча-хьалкхен а чIоагIа лоархIам бола болх бу. Отчетни хана уж дешара заведенеш йистеьхар 32300 партийнии советски болхлочо.

Укх тIеххьарча шерашка лакхбенаб коммунистий политически дешара а пропагандистски кадраш кийчъяра а лоархIамерчарех йола цхьа форма шоаш йолча марксизма-ленинизма сайрийнарча университетий лоархIам. ХIанз укх сахьата болх беш 306 марксизма-ленинизма сайрийнара университет я, цар чу деша вагIа 248 эзар саг.

Бакъда, Центральни ревизионни комиссе белгалдаккханза даргдоацаш лерхI партийни бюджете гIолла хьожаеш йола партийни пропагандана къестаю средстваш цхьайолча моттигерча партийни организацеша йизза дIа ца йохийташ хилар. Парте Центральни Комитето хадданза моттигерча партийни организацей теркам тIаахийтаб цу кхоачамбоацараштa, пропагандистски болх лакхбара, партийни пропаганда чулоацами формаши тоаяра, йолаш йолча материальнии ахчани торонех бизза пайда эца безаш хилар дIахайтад союзни республикай компарте ЦК-а, парте крайкомаштеи обкомаштеи.

Парте ЦК хан - ханнахьа хьож союзни республикай компартей ЦК-ай, КПСС крайкомийи обкомийи финансово-боахама балхага, цар отчетноста анализ ю. Моттигерча партийни органий финансови боахама тIахьожам лоаттабеш боккха болх бу республикански, краевой, областной, окружной, городской, районни ревизионни комиссеша. Техкача гучадьннача хьахьокхачох, финансово-боахама балха кхоачамболлаш тIахьожам ца лоаттабар бахьан долаш укхаза цIенхаштта бюджетни дисциплина толхаеш хинна хилар. Техкачул тIехьагIа гучадьлар иштта йола нарушенеш Белгородски областной партийни организаце яь хилар. Парте Тюменски, Бурятски, кхы цхьайолча обкомаша транспорт лелаяра совлен расходаш яьй. Цхьайолча партийни органашка ца эшаш совлен средстваш дIаахийтай административно - боахама хьашташка.

Партийни комитеташа, белгалдоаккх докладчико, чехкагIа дIадаха деза финансови боахамера уж кхоачамбоацараш, дIахо а бюджетни дисциплина чIоагIъе, партийни средстваш лора а еш, кхо а еш дIаахийта гIорта еза, хIаьта ревизионни комиссеша парте уставо шоашта тIадехка декхараш лерттIа кхоачашде а цу гIулакха тIехь порядок хилийтара партийни органашта новкъостал де а деза.

Партийни хьалхе лелаяра принципаш чIоагI а еш, дегIа а йоалаеш, вай парте, цун Центральни Комитето къаьстта йоакхо ю дуккхача нахацара шоай бувзамаш шердараи кIоаргдараи, къахьегамхой творчески активность кхы а шерагIа дегIайоалаяра. Цунца дувзаденна боккха лоархIам ба къахьегамхой письмошца, заявленешца, жалобашца беча балха, царга терко а еш хьажара.

Парте ЦК дукха письмош ух. Цар тIа хьахьокх партийнии пачча-хьалкхени тайп-тайпарча звеной болх дIахо а тоабара, халкъа рузкъа дебадара, вай Даьхен низ чIоагIбара коммунисташеи парте боацарашеи, болхлоша, колхозхоша, интеллигенце еш йола йоакхо. Шоай письмош тIа къахьегамхоша могаю партеи правительстваи решенеш, шоашта хетачох, хьехам тел уж решенеш толамца кхоачашъяра де дезачун хьакъехьа, халкъа боахама боккха лоархIам бола дешаш дувц.

Къахьегамхой письмошца, жалобашца, заявленешца беча балха тIехь цIенхашттара порядок лоаттаю ЦК аппарате. Письмош тIа дувца дешаш Iома а ду, хьожа а хьож, царех доагIаш дола гIулакхаш ду. Цунах авторашка хоам бу царца шоашца къамаьл деш а моттигерча партийни органашка гIолла а. Дуккхача письмошкеи жалобашкеи ЦК секретариатеи президиумеи дувца а дувцаш хьож.

Къахьегамхоша дувцарий массанахьа а чIоагIа терко еш хилар Iалашданза даргдац, аьле белгалдоаккх КПСС центральни ревизионни комиссе председатела. ХIара жалобага чIоагIа хьажа везаш хиларах, цу тIа дувцар нийса дале, дехаш волчоа доаггIаш дола новкъостал дара торо лаха езаш хиларах йола В. И. Ленина указани массаз а дагайоагIаш хила декхарийла ва хIара партийнии советски болхло.

Партийни боахам нийса лелабеш хилара боккхача лоархIамах дувцаш, Н. А. Муравьевас белгалдоаккх, бIарчча хьайицача партийни боахам лерттIа лелабеш хилар техка гучадьннaчох йолча материалаша хьахьокхилга. Цхьабакъда, организационни балха цу лоархIамерча участка цхьайолча моттигашка йоагIаш йола йоакхо яц, цхьаццайолча организацешка йизза лелаяц ЦК оттаяь партийни учет лелаяра порядок.

Къаьстта терко е доагIаш да ший партийни билет бахьан долаш хIара коммунист бехктокхаме хилара дош. ХIаьта хIанз а тIехь моттигаш нийслу партийни билеташи кандидатски карточкаши доадеш. Кхетама болх лакхбе беза, хIама бе-башха ца хеташ хилар дIадаккха деза, коммунистий фийле лакхъе еза, партийни документаш доадеш бараш бехк ца беш бита йиш яц.

Ше йистейоалача хана докладчико йоах вай парти ший XXIII-ча съездага енай коммунизмана тIехьа лоаттабеча къовсама исторически опытаца йIаьхий хинна. Цу опыто тешал ду партийни хьалхе лелаяра вахара эша сийлахь-боккха низ хилара. Парти низ болаш я ший чура вахар цо ленински принципехи нормехи вIаштIехьдоахаш хиларца, парте чура демократи, критика, самокритика йоаржаеш хиларца, цу ларда тIа коммунистий хьинари самодеятельности, парте генеральни линии вахаре чакхъяккха цар бола бехктокхам тIа-тIа лакхлуш хиларца.

КПСС XXIII СЪЕЗД

МОСКВА, 30 март. (ТАСС). Съездий Кремлевски Двореце тахан дIахо ший болх бир Советски Союза Коммунистически парте XXIII съездо. Дерригача дунен тIа Iалаьмате чIоагIа ювцаш я КПСС Центральни Комитета отчетни доклад. Социалистически содружества мехкий халкъаша, кхыча пачча-хьалкхений къахьегамхоша чIоагIа раьза хинна ювц социализма эггара хьалхарча мехка исторически коталонаш.

Двореца зале — делегаташ, доазол дехьарча коммунистически, болхлой, къамий-демократически, аьрдехьарча социалистически партеша бахкийтараш.

Iуйрийнарча заседане ювца йолаелар КПСС ЦК отчетни доклади Центральни Ревизионни Комиссе отчетни доклади.

Председателал деча **А. Н. Косыгина** къамаьл де дош лу парте Московски горкома хьалхарча секретара **Н. Г. Егорычева.**

— Вай доккхал де хIама да, — аьлар нов. Н. Г. Егорычева. — Дукха да КПСС XXII съездал тIехьагIарча шерашка даь, вай дIахьоча наькъ тIа халонаш хиннаяле а, аьттув ца боалаш моттигаш хиннаяле а, хIаьта по дувцилга йоацаш болх чоалхане баьхабале а. ХIаьта партена, берригача мехка мел чIоагIа лоархIаме дакх субъективизма тIоа дIаяьккха КПСС ЦК октябрьски (1964 ш.) Пленум хилар. Пленумо хьахилийтар коммунизм хьалъяра хьакъехьа хьалхашка этта декхараш боккъала а Iилма маяххара къестадара дола хьал.

730 эзар саг юкъе волча столица коммунистий отрядо чIоагIа раьза а хинна къоабалбир КПСС Центральни Комитето лаьца ленински никъ. Москверча коммунисташа а берригача къахьегамхоша а йизза хьаллаьцар кердача пхе шера планах йолча XXIII съезда Директивай проект.

Съезда делегаташеи хьаьшашеи детташ тIоараш а долаш, нов. Егорычева йоах:

— Москван делегаце предложени ю отчетни юкъагIа Советски Союза Коммунистически парте Центральни Комитето лаьца политически никъи баь практически болхи бизза а бIарчча а къоабалбе аьнна.

Москван экономика, Iилма, культура дегIаахар къоастам боллаш хьа а дийца, оратора хьахойт москвичаша къахьегама овсарле дегIаяра ворхI шера план ханал ши шу хьалхагIа кхоачашъяь хилар, промышленни производства объема хьакъехьара ворхI шера план йиллача ханал пхи бутт хьалхагIа кхоачашъяь хилар. Съезд хьаеллача дийнахьа Москван промышленносто кхоачашъяьй квартальни план. Города реконструкци яра капиталовложеней план семилеткагIа 117 процент караерзаяьй. Вахара эшаш дола хIамаш хиларга диллача Москван нах чуIеча цIеной фонд тахханехьа а дуккхача капиталистически городашкарчул дикка дикагIа я.

— КПСС ЦК мартовски сентябрьски Пленумий решенеш — уж, мадарра аьлча, парте ерригача экономически политика гIов да.

КПСС Центральни Комитета, цун Президиума, ЦК секретариата кулгалдара стила эггара теркамера дар да экономика а политика а лоархIамереи чоалханереи проблемаш къестаелга реалистични хилар, балха тIа коллективность хилар, обществана хеташдараш, Iилманеи практиканеи карагIдаьннараш массе оагIорa а кIоаргга а Iомадеш довзаш хилар, кулгалдара формаши методаши тIагIертта тоаеш вIаштIехьйоахаш хилар.

Московски делегаце хьаллоац парте чу КПСС ЦК Политбюро юхаметтаоттаярах йола предложени. Нийса хургда иштта ЦК Генеральни секретара гIулакх а юхаоттадича, из юкъедоаладаьдар XI съезд хинначул тIехьагIа, В. И. Ленина ала а аьнна.

Доазол дехьарча цхьабарий дего тIалоацаш бац Центральни Комитето лаьца никъ. Из-м кхетадеш а да. КПСС низ болашагIа мел хула, цун сий лакх мел лу моастагIаша бирсагIа атакаш ма йой вайна-м.

Укх тIеххьарча хана мода хинна дIаэттад мехка политически вахара юкъера цхьа шоай тайпарара сталинизм яхачун элементаш лехилга, цунца жожагIатен унзарленца санна общественность, къаьстта а интеллигенци кхераелга. Цхьанне а вIаштIехьларгдац дунен халкъашта юкъерча болама хьалха латтача отряла—В. И. Ленина хьалъяьча Советски Союза Коммунистически парте сий доаде. Вайна дIахьалхаахара гIулакха новкъарле еш хинна культа личноста, партийни вахара, социалистически законноста ленински нормаши принципаши телхаеш хилар хоадам болаш дIа а даьха дIакхайсад вай парте, хIаьта из хинна дIадахар цхьанна а хана кхы юха а хургдац.

Цунца цхьана парте хоадам болаш харцду ах бIаь шу гарггача хана хала бале а сийлахь бола къовсамеи коталонийн никъ, КПСС кулгал а деш, чакхбаьккхача вай халкъа турпалера истори моллагIча тайпара а доадаь дIадаккха гIерташ хилар. ХIанз вайна бIаргагу цхьадола хIамаш дикагIа де йиш йолаш хинна хилар, 50 шеро дукха хIамаш ма Iомадаьдий вайна. Цхьабакъда, даь даьнначох доккхал деш хиларо хьаллузаш да советски наьха дегаш, цао гIадкхувл дерригача дунен тIара вай доттагIий.

Оратора предложени ю парте чу юкъарчал доацаш ЦК кулгаллу низ бола Iилма-методически центр йилла, цо новкъостал лергда партийни дешареи массо - политически пропагандаи чулоацам а методаш а толашагIа хулийташ тоаяра.

Нов. Егорычева дIахо дувц творчески интеллигенци ший къахьегама хьакъехьа, къахьегамхошта кхетамбалара хьакъехьа боккхача бехктокхаме хиларах лаьца. ЧIоаггIа партийносталла а халкъалла а позицеш тIа, социалистически реализма позицеш тIа латт Москван литератураи искусстваи болхлой. Цхьабакъда, аланза даргдац цхьаццадолча журналий оагIонаш тIа, киноэкранаш тIа, театральни сцена тIа юкъ-юкъе идейни сакхаташ доахка произведенеш а гучалелхаш хиларах лаьца.

Столица коммунисташ, йоах оратора къамаьл чакхдоаллаш массе а хана вай сийлахь-йоккхача ленински парте тешамера тIема отрял хургья!

Къамаьл ду КПСС ЦК Президиума члена. Украина КП ЦК хьалхарча секретара **П. Е. Шелеста.**

— Центральни Комитета отчет, — йоах цо, — белггала дог айденнеи раьза хиннеи тIаьцаргья коммунисташа, советски халкъо, лаьттан тIа дог-уйла цIена долаш мел болча наха.

Украина коммунисташа ерригаш а йизза а къоабалийр КПСС ЦК октябрьскии (1964 ш.) цул тIехьагIарчеи Пленумий решенеш, хьахьекхар пхьоагIо йолаш, вай сийлахь-йоккхача Коммунистически парте ленински Центральни Комитета гонахьа айхха кхоттабенна хилар. КПСС ЦК Пленумий решенеша партена юкъе тешаме чIоагIйир партийнии пачча-хьалкхени кулгалдара ленински принципаш, политически халкъа боахамеи декхараш кхоачашдара бокъонца Iилман реалистически никъ белгалбир. Из долла хIама кIоаргга кхета а даьд, теркаме а ийцад вай партеи пачча-хьалкхени кадраша.

Республика халкъа боахам ворхI шера дегIаахар, белггала аьлча машиностроени сихха дегIаяр хьахьокхаш йола даннеш йоалаю оратора. Партийни конференцешка, Украина Компарте XXIII-ча съезде критически анализ йир промышленноста, гIишлошъяра, юрта боахама балха, гучадьхар кхоачамбоацараши производства къайла диса кхоачамаши, предприятейи гIишлонийи, колхозий а совхозий а, проектни организацей, конструкторски бюрой, Iилма-тохкама учреждений болх тоабергболаш дола гIулакх вIаштIехьдаьккхар. Къаьстта уйла тIаяхийтар дегIаахара темпаш ворхI шера плана контрольни цифрашка оттаяьча заданел кIезиг-дукха тIехьаюсаш хиннача кIора, мехкдаьтта чакхдоахача, яйгача, кхачан промышленноста балха.

Оратора белгалдоаккх, предприятеш йоахаш-йоахаш, салоIа ши ди а долаш, балха пхе денга яхарах йола предложенеш съезд хьажийта тIаир боккхача лоархIаме хилар. Из бакъахьа хилар хьахьекхад 1963 шера дениз цу тайпарча системага яьккхача Украинерча 141 предприяте.

ЦК мартовски Пленума решенеш кхоачашъяр дукхa шера лоаттабаьча къовсамо, аьлар нов. Шелеста, дог тешалеш хьахьокх, юрта боахам айбара боккхача лоархIаме из хилар. Пленумо лаьрхIа гIулакхаш чакхдахарах хIанзле а доккха беркат даьннал. ДIалахача шера, Къулба- Малхбоален областашка йокъал хиннайолла шехьа а, ялат даккхара план кхоачаш а йир, 5,5 миллион тоннага дIа а кхаьчар, хIаьта из бахьан долаш паччахьалкхенга кхыметтел планал совгIа 892 эзар тонн ялат дохка йиш хилар.

ДоккхагIа хиннад кийчдеча ялаташта юкъе кIиво лоаца дакъа. хьайбай продукташ дукхагIа яьхай, уж кийчъяра планаш тIеххоачашъяьй, производства рентабельность тоаденай. Цхьабакъда, лаьтта леладара культура хIанз а лоха я дуккхача боахамашка, техниках пайта во эп, производстверча халача балхашта механизаци яра гIулакх тIехьадисад, мелъяьй доакъарий база. Из бахьан долаш лаьттанцареи хьайбашкареи хьа ца йоаккхаш дукха продукци юс.

Украина коммунистий делегаце цIеях нов. Шелест геттара раьза хилар ЦК отчета тIа йоалаяьча колхозно-кооперативни органаш вIашагIйохкареи колхозхой къахьегамах тешаме мах теларга довлареи хьакъехьарча предложенеиа. Колхозашта юкъера производствени бувзамаш дегIаахара гIулакха цхьайола опыт хIанзле йолаш я Украине.

Отчет луча юкъагIа организационно чIоагIъеннай Украина коммунистически парти, идейно дегIаенай, йоах оратора. Цун мугIарашка хIанз ши миллион совгIа саг ва, царех 56,7 процент болхлойи колхозхойи ба. Укх тIеххьарча диъ шера 513 эзар саг тIакхийттав республика партийни организацена.

Украинера баьхкача съезда делегаташа йизза къоабалъю КПСС ЦК отчетни доклада тIа йоалаяь, парте Устава юкъе цхьадола хувцамаш дара хьакъехьара предложени. Райкомаша шоай балхах лаьца юкъ-юкъе юххьанцарча организацей собранешка доклад яр бакъахьа лоархI оратора. Украина коммунистий делегаце йизза хьаллоац КПСС ЦК генеральни секретара гIулакх юхаоттаде аьнна съезде йоалаяь предложени.

Украина коммунисташа, берригача къахьегамхоша, аьлар нов. Шелеста, шоай сийлахьа декхар лоархI йохаргйоаца Советски Социалистически Республикай Союз, Сийлахь-боккхача Октябро хьалаьца никъ бIарга са санна лорабелгеи чIоагIбелгеи. Дунен тIа бац массаза а хургдола вай халкъий доттагIал лоргагIа даккха могаргдолаш бола низ!

Оаха массава раьза а волаш, йизза къоабалъю социалистически мехкаш, дунен халкъашта юкъера коммунистически болхлойи болам кхотабара тIаерзаяь КПСС ЦК Президиума политикеи цун практически гIулакхаши. Машареи прогрессеи низаш, аьлар оратора, тIа-тIа дукхагIа хулаш латт дерригача дунен тIа. Украински халкъо доккхал ду американски агрессорашта духьала турпаленца къовсам лоаттабеш долча вьетнамски халкъа декалахи къонахчалахи. Тхо кIоаргга дог тийша да, вьетнамски халкъо ший лаьттан тIара агрессораш лелхабергболеи демократически наькъаца ший мохк вIашагIтохаргболеи ха гаьна ца хиларах.

Украине, йоах дIахо оратора, КПСС XXIII-ча съезда сийна предприятей, колхозий, совхозий коллективаша тIаийца доккхий социалистически декхараш толамца кхоачашдаьд. Металлургаша, шахтераша, машиностроителаша, республика промышленноста кхыча доакъой болхлоша ханал хьалха кхоачашъяьй укх шера хьалхарча квартала заданеш.

Юрта боахама къахьегамхоша а иштта кхоачашдаьд шоай дош. Хьайбай продукташ хIанзле а дукха екхай паччахьалкхенга квартала планал совгIа. Соахкарчул дикагIа вIаштIехьдаьха ду укх шера бIаьстан балхаш.

Цу дерригача хIамаша бокъо лу тхона Украински ССР болхлой классо, колхозий ахархой, интеллигенце Коммунистически парте кулгалца укх шерара заданеш толаме кхоачашъергхиларах а кердача пятилетка планаш ханал хьалха кхоачашъяра чIоагIа лардаш йохкаргхиларах а съезда дош дала.

— Ленински васкеташта тешаме йолча вай парте Центральни Комитета кулгалца чIоаггIеи лергагIеи чакхбоах XX-чеи XXII-чеи съездаша, КПСС Программо белгалбаьккха генеральни никъ, чакхбоах коммунизм хьалъяра тIаберзабаь никъ. — аьлар ше къамаьл деш КПСС Ленинградски обкома хьалхарча секретара **В. С. Толстикова.**

Промышленноста кулгалдара даькъе Ленинграда партийни организаце гIулакхий керттерча лостамех цаI хиннаб технически прогресс Iалашъелга. Цо ленинградцашка йиш хилийтар семилетка заданеш 1965 шера август бетта кхоачашъе, арахеца продукци дукхагIа яккхара гIулакха контрольни цифрел тIехбовла, къахьегама овсарле лакхъяра план тIехкхоачашъе.

Нов. Толстикова белгалдоаккх: коммунизм хьалъяра алхха технически средстваш эргаяхарах кхоачам хилац, массе оагIорахьара дегIакхувла еза наьха знанеши кхетами.

800 эзар сагах латта ленинградски болхлой эскар берригача вай мехка довзаш да, хIаьта дерригача дунен тIа довзаш хила а мег. Шерра хьаллаьцар укх гарггарча 3—4 шера дикагIа йолча образеций боарамера продукци арахецилга Iалашде аьнна дIайолаяь Москвани Ленинградеи предприятей коллективай инициатива, хIаьта ленинградцаш шоай дош кхоачашдеш а ба.

Болхлой классо ший низаши кхетами шерра хьагучадоах къахьегаме даьха ца Iеш, юкъарчал доацаш паччахьалкхенна доал деча, партийни вахаре, общественни гIулакхаш къестадеча а, йоах оратора.

Нов. Толстикова белгалдоаккх, социальни процессашта доал дара лоархIам вай хана боарам боаццаш лакхлуш хилар. Цунна хетачох, производственни плана нийсса коллектив массе оагIорахьара социально дегIакхувлара бIарчча цхьа комплексни план хила еза хIара предприяте. Обществана эшараш санна, къахьегамхошта шоашта эшараш а кхоачашделга теркалдеш, долла хIама сага духьа, долла хIама сага ираза духьа яхача программни положене яххар деш хила еза из план.

Дувцар фуд? Цкъа-дале, из да коллектива социальни структура эргаяккхара йIаьххача ханна планах оттаеча мероприятешта хIара предприяте расчет яр, физически хьаькъалеи къахьегама болхлошта юкъера, квалифицированни болчеи квалифицированни боацачеи къахьегама юкъера социально-экономически башхалонаш тIа-тIа дукхагIа кIезигъергйола гIулакхаш дар; шозлагIа - дале, уж да хIанзарча Iилма-технически прогрессахи чакхйоахача экономически реформаехи хьахулча социальни хIамай массе оагIорахьара учет яра гIулакхаш; кхозлагIа-дале, уж да къахьегама хьалаш овлангара деиз тоадарца, профессиональни лазараш, производстве сакхаташ деш дола бахьанаш дIададарца, къахьегамхой унахцIено лораярца дувзаденна дола гIулакхаш; диазлагIа-дале, из я предприятей болхлой социально-культурни хьалаш тоадара, цар культурнии технически боарам лакхба[illegible] программа, жилищно-бытовой хьалаш тоадара программа.

Ленинградски коммунисташа тха делегацена тIадиллад, аьлар нов. Толстикова ший къамаьл чакхдоаллаш, парте Центральни Комитета политически никъи практически болхи шоаш массава раьза а волаш къоабаллеш хилар съездага дIаалга.

Трибуна тIа ва Казахстана КП ЦК хьалхара секретарь **Д. А. Кунаев.** Центральни Комитета отчето, йоах цо, къаьгга хьахьокх вай парте никъ нийса хилар, марксизма-ленинизма массанахьа а коталонаш йоахача сийлахь-йоккхача идеяшта из тешамеи боарам боаццаш чIоагIа мутIахьеи хилар.

Казахстана коммунистатеи берригача къахьегамхоштеи цар тIагIертта къахьийга ха яр дIадаха шераш. Болхлой классои берригача къахьегамхошеи турпаленца къахьегар бахьан долаш ворхI шера республике промышленни продукци 2,1-зза дукхагIа хиннай, хIаьта цхьаццадолча доакъошка — 4—5-зза. Хьал а яьй, болх бе а йолаялийтай эзар гаргга йоккха промышленни предприятеши цехаши.

Казахстана къахьегамхоша дика кхетаду, нагахьа санна Казахстана къахьегамхошта КПСС Центральни Комитето, Советски правительства, вежарашха йолча ерригача республикай халкъаша, къаьстта а сийлахь-доккхача эрсий халкъо даь а деш а дола доккха, массе оагIорахьара новкъостал хиннадецаре халкъа боахами культуреи тIа-тIа дукхагIа дегIакхувла йиш хург ца хилар. ХIанз республике оагIув оагIона а болаш бахаши къахьегаши ба 101 къамани народностеи викалаш. Казахстанага хьежача бокъонца теша йиш хургья цхьана къахьегарца халкъий кхотадалар, вIаши юкъера доттагIали вошали мишта чIоагIлу.

Тха балха результатий критически мах а беш, аьлар нов. Кунаева, мукIарло де деза, практически гIулакхашка оаха дукха хIамаш карара дувлийта хилара. Предприятеш ерригаш а яц заданеех лоархIаеш. ЦIенхашттара кхоачамбоацараш да капитальни гIишлош хьалъяра даькъе.

Республико Iалашдаьдац планах даккха лаьрхIача боараме ялат доаккхилга. Ялат даккхара боарама Iаьлкъар аьттув боацаш нийсденна хаоттама хьалаш. Цхьабакъда, харцахьа хургдар юрта боахама доал деча юкъе дувлийта гIалаташ лоархIамашта юкъера дIалаха гIертача. ЦIеначa парай майдаш кIезигъяро кхаш оасарах хьалдикъарга кхоачавора, траvопольни системаца къовсам лоаттабу а яхаш лаьтта ледалара ерригa система телхайора, вIаштIехъяьнна хьайоагIа дIадувча лаьттай структура кегайора.

Юрта боахамерча гIулакхашка ЦК мартовски Пленуме массе оагIорахьара а кIоаргга а хьажаро хоаламбир верхоглядствана, совхозийи колхозийи инициатива мукъахийцар. Цу гIулакха геттара чIоагIача, мах баь варгвоацача лоархIаме хилар юртара парте райкомаш юхаоттае аьнна ЦК ноябрьски Пленумо яь решени.

Республика партийни организаце цинза дарг мел доацар ду хьалхагIа юрта боахаме дувлийта кхоачамбоацараши гIалаташи дIадахара. Укх шера ялаташ дIадера боал кIалтIа ца тоссаш цIенача парай 8 миллион совгIа гектар лаьтта ахар, чакхйоахаш латт кхыйола лоархIамера агротехнически мероприятеш.

Пхе шера плана проекта тIа оттадаьл Казахстана производительни низаш лакхача темпашца дегIакхувлилга. Оратора белгалдаьккхар, цхьадолча доакъошка пятилетке де лаьрхIачул а дукхагIа хIамаш де йиш хилар, масала, Мангышлак яхача ахгIайреи тIа мехкдаьттеи гази дукхагIа даккха йиш хилар.

ГIулакха хьашташа дIадех Иртыш —Караганда яха канал даккхар сихдара саггота гIулакхаш чакхдоахилга. Иртыша тIара Шульбински гидроузел хьалъяр. Волга—Урал яха канал даккхар санна йола хинбоахама проблемаш сихагIа къоастаелга, Тобол, Ишим яхача а Казахстанерча кхыча а долхача хиний ресурсех пайда эцара балхаш лелга. Дуккхача даькъе цу гIулакхех тийша хургда республико хиш дехка лаьтташ леладелга дегIадоаладеча, хьайбашта доакъарий чIоагIа база хьаеча доаха толзмаш.

Вай съездо, аьлар оратора ший къамаьл чакхдоаллаш, партенеи мехкаи хьалхашка, дерригача советски халкъа хьалхашка хьайийлай советски халкъ бIубенна кердача коталонашка дугаш йолча вай хьамсарча партех советски наьха дегашка де а доагIаш доккхал дайташ йола перспективаш.

Лоацца хинна перерыв дIаьннача тIехьагIа председателал ду **А. Н. Шелепина.** Цо къамаьл де дош лу КПСС Новосибирски обкома хьалхарча секретара **Ф. С. Горячевна.**

— Новосибирски къахьегамхой гIадбаха ба, — йоах цо, — мехка экономика толаме дегIакхувлача юкъе шоай дакъа а хиларах. Ховш мадарра, пятилетка хIанз дIайолаеннай, из ший гIулакхаш деш, низаш Iоадеш я. Укх бIаьстеи деношка, вай съездо болх беча деношка, тIа-тIа шерагIа яржаш латт экономе режим бахьан долаш, кхом барен хьурмат дареи духьа лелаю яхь. Партийни организацеша нийса лоархI, кхом бар духьа лоаттабу къовсам — из кампани а йоацаш, хIара советски сага хIара деннара декхар, граждански декхар, вай Даьхен рузкъаш совдахара даим йоакхо елга хилар.

Оратора йоах, керда юкъера специальни дешара заведенеш областной центрашка а ца йохкаш, кхыча городашка а хIаьта иштта специалистий кадраш йолча хьалха латтача колхозийи совхозийи ларда тIа а яхка еза. Кагийнахи мехкарийи гIад а бахе болх профессионально-технически училищашка деша, чIоаггIа безам а болаш Iомаю цар производственни специальносташ. Цхьабакъда, цу дешара заведенешка дешаш 2—3 шу даьккхачул тIехьагIа кагирхоша професси Iомаю, цхьабакъда, йистеьнна юкъера образовани яккхац. Професси Iомаяра нийсса кагирхошта юкъера образовани а лургйола массехк профтехучилище йиллача фуд опыта лаьрхIа?

ХIана юрташка 1000—1500 моттиг йола школаш, дIаьхдаь ди долаш йола школаш хьалъяра керда типови проекташ оттаянза яргйоаца гIулакх хьатIаэттад.

Хургболча специалисташта идейни кхетам балара боккхача лоархIаме да общественни Iилмаш хьехар. Оратора дIахойт, лакхерчеи юкъерча специальнии образоване министерства кIоарггача Iилман ларда тIа общественни дисциплинаш хьеха йиш хулийтаргйолча кердача программай хьакъехьа уйла йоре бакъахьа хилар. Дукха хIамаш де деза, вай деношка дуккхача наха юкъе даьржа дола заочни образовани йоаккхилга тоадара.

КПСС ЦК отчетни доклада партийни организацей уйла тIаерзаю творчески инициатива дIахо дегIакхувлара. Дувцаш дар, эггара хьалха, парте обкомий, крайкомий, горкомий, райкомий балха стили методаши, политически кулгаллара органаш уж хиларах тарра, дIахо эргайоахаш тоаелга, боахами культуреи дегIакхувлара декхараш юххьанцарча организацешка гIолла кхоачашдара цар еш йола влияни, наха юкъе бу организаторски политически болх чIоагIбелга. Доал леладара кердача хьалаша кадраштa Iалашту хьалхашка оттадаь декхараш кхоачашдеча инициатива йолаш, бIу ца къожабеш хулга.

КПСС XXIII СЪЕЗД

Цхьаннена а эшаш дац моттийта леладу гІулакхаш, парадность, доккхалаш делга, хІаьта сийлахь-воккхача Ленина дешаща аьлча, чиновно-коммунистически мерза оапаш. Массайолча моттигашка коллектива хьалхашка, обществана хьалхашка хІара болхлочоа ше бехктокхаме хетаргвола гІулакх де деза вай.

Оратора пайдана хургда аьнна хет кулгалдеча кадрай идейно-теоретически боарам лакхбара общественни Іилмай академе балха тІара ца боахаш шера дешаргдола курсаш вІашагІйохкар. Моттигерча партийни органашка а парте ЦК-а кадрай управленеш е отделаш вІашагІйохканза яргІоаца гІулакх хьатІаэттад.

— Парте Центральни Комитета отчетни доклада тІара теоретически политически положенеш къоабал а я, Узбекистана КП ЦК хьалхарча секретара **Ш. Р. Рашидова** аьлар: вай хьамсарча партех доккхал деш а цІаккха ца хиннача тайпара цхьоагІо йолаши кхотаенней, идейнии организационнии гІулакхa кхы а дукхагІа чІоагІъеннай, исторически опытаца йІаьхий хинна, халкъаца айхха ювзаенна а йолаш из ший XXIII-ча съездага ена дика хеташ а да.

Отчетни ха тІагІерттаи беркатен къахьийга, партийни кулгалдара стили методаши дІахо эргайоахаш тоаяра, КПСС XXIII-ча съезда решенеши Программеи кхоачашъяр духьа хьинаре къовсам лоаттабаь ха яр Узбекистана партийни организацена.

Узбекски ССР-о сийленца кхоачашъяьй промышленнии юртбоахамен производства дерригача керттерча доакъошта оттаяь ворхІ шера плана заданеш. ДІаяхача семилетке хІара ялх ди массаза доал республике болх бе йолайолийтар керда промышленни предприяти е йоккха цех.

Промышленни продукци хьаяра боарам цу юкъа 80 процент лакхбеннаб.

Узбекистан мехка керттера боамбе база хила а хиннай, хІанз йолаш а я. Боамби тІа-тІа дукхагІа боахилга Іалашдар, йоах оратора, шоай эггара хьалхара декхар лоархІ республика партийни организацеша. Боамби-бедал яккхара дунен тІа шоллагІча моттиге эттай Узбекистан. Боамби баккхара йоккхий рубежаш белгальяьй кердача пятилетке а. Цу гІулакха оттаяь план а 700 эзар гектара тІа деккхал хий Іалашде, хий деккхача кердача лаьттай кхы а 500 эзар гектар юкъейоалае, аьнна.

Советски Іаьдал латтача шерашка шоай масштабагеи лоархІамгеи дилача бІарга ца дайна тайпа социально-экономически, общественно-политически, культурни хувцамаш хиннад хІара республике. Белгалдоалаш гІулакх деций тІаккха, сел дукха ха йоаццаш хьалхагІа мара феодально-патриархальни вахара гІулакхаш дІадаханза йолча Узбекистано хІанз ший продукци дунен 71 мехка йоххка кхухьийташ хилар! Берригаш а хІана бац аьнна бола ший территоре тІа баха нах йоазув-дешар ца ховш хиннача Узбекистано хІанз Іилма-технически новкъостал ду Азе, Африка, Латински Америка къонача дегІаухача пачхьалкхенашта, ший вузашка дешабоагІабу цу мехкашкара кагирхой, культурни бувзамаш лоаттаду 91 мехкаца.

Оаха де а доагІаш доккхал ду Узбекистана столица — Ташкент дерригдунен масштабе халкъий машареи доттагІалеи символ а хинна латташ хиларах. Азеи Африкаи мехкий писателий конференци хиннача хана, 1958 шера дена хьадоладеннача «Ташкента духо» керда низ тІаэзар дукха ха йоаццаш исторически Ташкентски декларацена кулгаш яздарца чакхъяьнна индийско - пакистански машара переговораш йолча хана. «Ташкента дух» яха дешаш Советски правительства сий дечен цунна баркал оалачеи хьисапе дувц хІанз ерригача континенташ тІарча миллионаш а миллионаш а болча наха.

Тхоай мехка вахаре дика хувцамаш хиларах тхо декхарийла да Ленина партена, сийлахь-доккхача эрсийи вежарашха долча кхычеи халкъашта хьалхашка. Вай мехка къамий дош нийса къоастадар, цу ларда тІа дерригa халкъаш доттагІал долча вежарий дезал баь кхотадар — партена карагІдаьнна сийлахь-доккха хІама.

Советски общества вахара массе оагІонах йоалл интернационализм. ТІа-тІа дукхагІа гаргаухаш латт социалистически къамаш, социализмо, классови Іазап доацаш производство вІаштІехьа а йоахаш, общества берригача членашта дика хьал-торо Іалаш а еш, Іалаьмате чІоагІа сихлу къамаш вІаши гаргадолхилга. Социалистически къамаш гаргаух царех хІарадар массе оагІорахьара тоалларга гІолла. Из — бІарччача цхьан процесса ши оагІув.

Пачхьалкхе хьалъяра, наха интернациональни кхетам балара гІулакха вай мехко йІаьхий опыт Іоаяьй. Советски Союзе цхьа дезал санна дах 130 совгІа къами народносташи, вежарашха вІаши новкъостал ду, цхьана къестаду коммунизм хьалъяра декхараш.

ХьатІакхаьчай СССР-е къаман дош къоастадара дерригдунен-исторически опыт кІоаргІа Іомаеи вІашагІтохеи еза, социализми коммунизми хьалъеча хьалашка къамаш тоадалареи гаргаахареи, вежарашха долча халкъий культураши къамий метташи дегІаахара а шоайла дІаьхий дара а объективни процессаш массе оагІорахьара тахка еза ха. Вай Іилмахоша цхьана къахьегарца хьакхолла деза цу проблемаех лаьца яздаь ларде дувшаргдола балхаш. Цу тайпарча балхаша партеи пачхьалкхени кадрашта новкъостал дергда социалистически къамаш дІахо гаргадоалаларга вугаш йола прогрессивни тенденцеш дегІакхувларца дувзаденна дешаш нийсагІа къестадара, чІоагІдергда къахьегамхошта интернациональни кхетам балара гІулакх. Уж геттара пайдана хургда вежарашха йолча марксистско-ленински партешта, дунен берригача коммунистически, болхлой, къамий-кортамукъален болама.

Къамаьл ду Белоруссе КП ЦК хьалхарча секретара **П. М. Машерова.**

— Мехка халкъа боахама юкъарча системе толамца дегІанхай Белоруссе экономика а,—йоах цо.—Республика промышленносто 1965 шера май беттехьа а кхоачашъяьй ворхІ шера план. Промышленни производстве доккхий дика хувцамаш хиннад. Шерра дегІадаьккхад химически, мехкдаьтта чакхдоаха, электротехнически доакъош, электротехника, приборостроени.

КПСС ЦК сентябрьски Пленума решенешка хьежжа хІанз партийни организацей низаш тІадерзадаьд доал леладара кердача методашка довлара хиланза яргІоаца комплекс къоастаяь вІаштІехьаккхара а чакхъяккхара а. Цунца дувзаденна оратора белгалдоах хьем боацаш чехка къестаде деза лоархІамера а чоалханера а дешаш предприятешка кІезига ца хилар. Царех да, масала, толашагІча тайпара боахама бувзамаш вІаштІехьдоахилга, завода чурча а боахама а расчета планировани яр толашагІа хулийташ тоаделга, къахьегами производствана доал дари Іилма ларда тІа вІаштІехьлаккхара система юкъехьолга.

Нов. Машерова дувц вай парте ЦК мартовски Пленума решенеех республика совхозно-колхозни производства экономика чІоагІъяра доккха беркат даьнна хилар. ДІадахача шера Белоруссе юрта боахаме хьалха дІадахача шеращa нийсдича эггара лакхагІа дола хьокхамаш хиннад ялат, шура, дулх даккхара.

Белоруссена геттара боккхача лоархІаме да лаьтташта мелиораци елга. Хозахета дац докъадаьча торф хиннача лаьттах халкъо дошо бух аьле цІи йоаккхаш хилар. Масалана лаьрхІа нов. Машерова ювц «БССР 10 шу» яхача полесски совхоза докъадаьча лаьтташкарча хьувкъамий цифраш. Юккъера лаьрхІача итт шера чухь укхаза яьннай гектара тІара ялатий 20 центнери коартолий 204 центнери. Пхе шера чухь Белоруссе цаІи ахи миллион гектар хинна ца Іеш дола лаьтта докъаде лерхІ.

Партийни организацеша дукхагІа уйла тІаахийта еза идейно-политически балха. Идеологически балха, марксистско-ленински теоре пропаганда бе боагІа мах беш ца хиларах ший хана хилийта кхоачамбоацараш вай дизза тоадаьд, аьнна, ала йиш яц. ХІанз парте а мехка а чухь геттара дика хьал оттадаьд беркат доала тайп-тайпарча оагІонгахьара идеологически болх бара. Цо вайга йиш хулийт воай берригa нах дикагІа чІоагІа коммунистически сакхетам болаш кхебе, уж керда къахьегама, хІаьта нагахьа санна эшаргхуле тІема деналаш хургдолча тайпара кийчбе.

Къьастта уйла тІаухийт оаха вай парте а халкъа а революционни, тІема, къахьегама традицешца къахьегамхой кхебара. Белорусси фашистски оккупантех мукъаяьккха 20 шу дизара цІей дездарца дувзаденна дукхагІа хилар цу балха тайпаш. Щей дездеши байна турпалаш дагабохача деношкеи цІаькха а бокъонца гучаяьлар вай советски сагах йоалла хоза оамал, дІахьекхар дукха къамаш дахача вай Даьхен халкъий дохаргдоаца доттагІали уж вІашагІкхоттаденна хилари, беркат доала влияни йир кагирхошта.

Белоруссе халкъо боккхача маьхе а лерхІ, сийлехьа лора а ду партеи Советски пачхьалкхеной даьха Іалаьмате доккхий толамаш, вай дукха къамаш дахача Даьхен халкъий чІоагІа а дохаргдоацаш а доля доттагІал. Республика къахьегамхоша пунах лерхІа а лерхІ шоай толамий тешам, шоай Дай-мехка—Советски Социалистически Республикай Союза низ а низ кхачар а духдувла хьаст.

Съезда Іуйрийнара заседани чакхйоал Грузе Компарте ЦК хьалхарча секретара **В. П. Мжаванадзе** къамаьлаца. Вай парти, дерригa вай халкъ, йоах цо, КПСС XXIII съездага денад кхотаденна а идейни герзаца кийчденна а долаш. Цунах Іалаьмате доккха, хоадам беш дола дакъа лаьцад КПСС ЦК октябрьски (1964 ш.) Пленумо.

Тахан коммунисташа цхьан оазагІа йоах, мехка политически, экономически, культурни вахара кулгалдар толашагІа хулийташ тоадара тІадерзадаь чакхдоахача гІулакхаша шоашца вай социалистически общество дегІаахара керда этап белгалъеш хилар а КПСС ЦК октябрьскии цул тІехьагІарчеи Пленумий решенеш вай общество коммунизмага бодача новкъа дІахо дІахьалха ахара эггара боккхагІча лоархІаме хилар а.

Пхе шера планах йолча КПСС XXIII съезда Директивай проект Грузински ССР къахьегамхоша Іалаьмате чІоагІа, массане а цхьатарра къоабалъяь тІаийцар. Цар лерхІ из Коммунистически партеи Советски правительстваи вай берригача мехка, хІара союзни республика халкъа боахами культуреи чІоагІа тоалийтара, материальни а культурни а хьакъехьа наха эшашдараш эггара дукхагІча тайпара Іалашдара кІаьдъялар Іоаццаш йоакхо еш хилар цІаькха а хьаьгта хьагучадувлар долга.

Ораторо дІахо дувц Грузе экономикеи культуреи дегІаахарах лаьца. Пятилетка чакхйоаллаш йилла яргья республикa халкъа боахам дІахо дегІаккувлара эша чІоагІа энергетически база.

КПСС ЦК отчетни доклада тІа дувца Іалаьмате доккхий политически а боахама а декхараш кхоачашдаь чакхдахара кердача кхы а лакхагІча боарамга кхоачабеш лакхбанза барбгаш партийни организацейн, идеологически болх. Цунца дувзаденна ала безам бар са коммунистий партийностaлахи идейни сакхетамахи лаьца. Партийни е советски балха хьаштдолча участке ше вар аьнна, цхьанна а хана, цхьаккха дича а партийностала сакхетам боабе йиш яц коммуниста.

Боахама проблемаш, кадраш хьахержаш а нийсъяь дІанийсъеш а лагакхаба еза хьаштдолла дош политически лоархІаме хила йиш йолаш а да, вай балха ка ювлар из нийса къестадарах тийша а да яха ленински положени алхха готтаведомственни йоакхонийи хьаштийи уйла йича воалаш вац коммунист. Цо хоадам беш бола къовсам лоаттабе беза местничествaнеи къаман обособленностаи духьал. Из декхарийла ва берригa ше беш бола болх парте юкъарча, пачхьалкхен юкъарча хьашташта маэшша бе. Коммунист ший коллектива, ший партийни организаце вахара юкъе хьинаре дакъа лоацаш, ший низ, берригача къахьегамхой низаш пачхьалкхен планаш кхоачашъяра тІалестадеш хила веза. Цу тІа а боахама органаша де деза гІулакхаш ше деш хила везац, царна лоадам боаца доал деш хила везац, партийни кулгалдар чоалхане доацаш, тІагІоллара леладе дезац, цу гІулакхо дукха ха йоаццаш хьалха ловш е ца ловш дале а боахамеи партийнии органий функцеш вІашагІъэелга хулийтар.

Вай дицдалийта дагІац экономически проблемаш къестаяра методаш партийни организацей советскии боахамеи органийчарел эргашагІа хила езилга, боахама кулгалдара юкъера партийностал эггара хьалхагІа а дуккхача наха юкъера берригa политически, берригa организаторски болх чІоагІагІа хилийтар долга.

Из аланза дардоацаш лерхІ вай, хІана аьлча, цхьаболча вай коммунисташа, кхыметтел цхьаццаболча партийни болхлоша а цкъаза партийностала сакхетам боабеш хуландаь.

Партийни кадраш хержаш къестаеча хана партийни кулгалхочун поста тІа цу партийни организаце хьакъехьа эггара нонагІа долча экономика даькъах дика кхеташ вола специалист хургволаш хилийтар да ловш. Цхьабакъда, цунца цхьана дицдалийта дагІац цу боарраме, нийсагІа аьлча, кхы а дукхагІча боараме цунах йоаккхаш партийни болхлочун, денал долча лукха а бола нах вІаштІехьбоахачун, йоакхо йолча къахьегамхой кхетамца кхебечун гІулакхаш хила дезилга а.

Массе а хана дагакхаба деза, партийни болх — из моллагІа йола лоадам боаца специальность йоацилга, из — професси, цул совгІа — из йоккха искусство йолга.

Партийностал доаллаш кхебар — из да хІара деша, тІагІертта, сих а ца луш, идейни сакхетам лакха болаш кхебелга. Идейни сакхетам болаш хилар советски сагах, коммунистах йоалла эггара боккхагІча маьхера дикал я.

Керда коммунистически общество хьалъяр — из хала, чоалханера декхар да. Из кхоачашде низ кхоачаргба марксистско-ленински идеяш котъяьнна дІаоттаргхиларах чІоагІа тешам бенна барий, коммунизм котъяргхиларах тешарий, коммунизм хьалъяр шоай кхоаччара, шоаех хада йиш йоаца гІулакх лерхІаш а из бахьан долаш дерригa шоай низаш, ерригa шоай энерги, хІаьта нагахьа санна эшаргхуле, шоай са дІадала кийча а барий.

Цудухьа да-кх, белгалдаьккхар нов. Мжаванадзе, советски нах лакха идейность йолаши коммунизмана мутІахьа болаши кхебар берригача вай идеологически балха юкъера керттердар хила дезилга. Из хила беза цун чулоацам, цун дог.

МОСКВА, 31 март. (ТАСС). Селхан съезда сайрийнарча заседане председатель вар А. П. Кириленко. Дош лу Латве КП ЦК хьалхарча секретара **А. Я. Пельшена.**

— Са, парте къьначa салтечун цун мугІарашка шовзткъеи итт шера гІулакхдечун, укхазарча сай ханарча кхыча партийни новкъостий а санна, ираз хиннад — аьлар цо, — 1917 шера Коммунистически парте Советски Іаьдал бахьан лоаттабеча къовсаме, советски строя лардаш лораечеи чІоагІъечеи, парте моастагІий — троцкисташи кхы тайпара бола «аьрдехьареи» аьттехьареи оппортунисташи фракционераши бохабеча, партийни мугІарий цхьагІо бахьан, вай социалистически Даьхе дегІайоалаяра бахьан лоаттабеча къовсаме дакъа лаца.

ХІаьта тхо хиннад парти хІара шу массаз доал дегІа мишта ухар, цунга низ мишта болар, ший новкъа латта моллагІа а халонаш цо толамца эша мишта йора гуш дола тешаш а. Из хулар сийлахь - йоккха ленински идеяш, ленински организационни принципаш, вахаро оттаеш йола проблемаш ленински Іилман творчески хьисапе чакхъяхар парте беча балха юкъе керттера дар хиннадаь. Цудухьа вай партера ленински ларда дерригa тохкамаш лайра, йохалургйоацаш хилар.

ЦК отчетни доклада тІа аьнначун уйла еши тІеххьарча хана моттигашкарча партийни организацей вахаре хиннача хувцамий теркам беши, къаьстта белгалдаккха дог доагІа, хІанз съезда хьалхашка отчет еш йолча Центральни Комитета парте ленински хьал юхаметтаоттадеш партийни вахареи кулгалдара принципаи хьакъехьеи ленински нормаш юхаметтаоттаеш боккха, беркате, сога хаьттача, исторически лоархІам бола болх баь хилар.

Масса а оагІорахьара хьаллаца дезаш да КПСС ЦК арахьарча политика дакъе даь гІулакхаш, дунен тІарча коммунистий арме (эскара) цхьоагІо чІоагІъяра цо баь практически болх.

Вай мохк хІанз чІоагІа айбенна хилар дувцаш, нов. Пельше дувц Латве халкъа боахама толамаш. Иштта, тІеххьарча шерашка укхаза карадерзадаьд 600 гаргга керда изделеш хьаелга. ХІанз, республика промышленносто арахецача товарех ахаш гаргга дунен тІарча технически боарамга хьежжа да. Республика промышленносто толамца дІадоладаьд кердача пятилетка хьалхара шу — 28-марта кхоачашъяьй хьалхарча квартала план. Дог хьоасташ да юрта къахьегамхоша даьха толамаш а. ДІадахача шера пачхьалкхенга дехкад планах оттадаьчул шозза гаргга дукхагІа ялат.

Оратора иштта дийцар идеологически балха декхарех. Цо белгалдир тІеххьарча ханналца марксизм - ленинизм Іомаяраи общественни Іилмаш дегІадоаладараи бе беза лоархІам баь ца хилар. ХІанз КПСС Центральни Комитето де дезар ду вай идеологически балхага ленински кІоаргал, боевитость, де лерхІар фуд хар юха кхачийтара.

Дош лу КПСС Горьковски обкома хьалхарча секретара **К. Ф. Катушевна.** Советски халкъо Коммунистически парте хьалхленца Іалаьмате боккха болх баьб ворхІ шера план кхоачашъеш, йоах цо. Горьковски областа къахьегамхоша семилетка чакхъяьккхар ялх шереи бархІ беттеи. Болх бе йолаялийтай бІаь совгІа керда предприятии йоккха производствеи. Планах 57 процент лакхдала деза продукци арахецар 70 процент лакхденнад. Продукци дукхагІа арахеца карагІдаьннад дукхагІа долча даькъе къахьегама овсарле лакхъяра чотах.

ДукхагІа бола болхлой социалистически яхье дакъа лоацаш ба, лакхара кхетам хиларeи къахьегамца коммунистически уйла хиларeи хьокхам а гойташ.

ДІадахача шерашка холуш дегІаенай тха 700 эзар йолча болхлой класса технически квалификаци, цун образованность, общественни сакхетам. ХІанз областе производствана тІера ца боалаш алхха сайрийнарчеи заочнии дешара заведенешка дешаш ва 120 эзар гаргга саг.

ХІаьта, хетаргахьа, карагІдаьннарех эггара лоархІамегІа дар да партийни организацеша кхетам а бенна хьалкхеяь промышленноста, транспорта, гІишлошъяра, юрта боахама хьалха латтарий башха - дика кадраш — тха областа къахьегамхой дошо фонд, вай ерригача партеи пачхьалкхени дошо фонд. Уж санна нах ба уж парте Центральни Комитетои правительстваи лакха мах баьраш — тха областа Ленина орден еннай.

1965 шу дар колхозхоша, совхозий болхлоша, партийнии советскии органаша ЦК мартовски Пленума решенеш кхоачашъеш тІаттеІа къахьийга шу. Цу шера итогаша цІаькха а бакъдир Пленума решенеша юрта вахара масса а оагІонна беркате, кІоарга влияни яр. Горьковски областа колхозий доходаш 1964 шерацa нийсдича 34 процент лакхъеннай. Хьалха латтарий опыто, материальни торонаша, ахархой шоай материальни безамо тешам болийт тха лаьтта лоаццача хана рентабельни, лакха товарни юртбоахама производства лард хинна дІаоттаргхиларах.

ВорхІ шера Горьковски областе хьалдаьд йиъ миллион квадратни метр гаргга наха чуІе цІенош, йиъ бІаь совгІа школа, кхы дукkха культурни - бытовой объекташ.

ХІаьта а белгалдоах оратора, Горьке а областа кхыча городашка а бахача наха чуІе цІенош хилара дош хІанз а эггара ирагІа дарех хилар. Тха партийни организаци дика кхетадеш я областа халкъа боахам дегІабоагІача хІанз а дукха кхоачамбоацараши къоастаданза дешаши долга, хІаьта оаха дІахо а цахаддаш тоабергба организаторски идеологически болх, коммунистийи берригача къахьегамхойи творчески инициативеи хьинари дегІадоаладергда.

«Электросила» яхача ленинградски электромашиностроительни объединене коллективагара болхлой моаршал делар съезда делегаташка слесара - инструментальщика **Н. Н. Русакова.** Доккхал деш дийцар цо «Электросила» продукци тахан дерригача дунен тІа дика йовзаш хилар. Вай мехка электростанцеша йоаккхаш йолча электроэнергех лоархІамера дакъа цу объединене генераторашa лу. Дунен тІа эггара йоккхагІа йола генератораш, энергетически агрегаташта эггара лакхагІа автоматизаци яр — из я «Электросила» яхар!

Съездага кийлуш, коммунисташа «Электросила» яхача объединене берригача къахьегамхоша тІагІертта дийхар «Электросила» тамагІ долча машинийи аппаратийи технически боарами дикали лакхъяреи йоаккхаш йола ха йІаьхъяреи наькъаш. Бакъда, промышленноста предприятештеи отраслештеи юкъера хІанзара шерра коопераци йолаш алхха ший низашца хІама дика хьае йиш яц. Дикал тІех хилара, дикагІа йолча дунен образеций боарамга ккачара яхь массане а юкъара мара лелалургьяц. Из яхь бокъонца дерригача халкъа хила еза!

Ленинградски болхлой Іема ба шоай деша дай хила, шоай кулгаша арахецача продукце дикалах, заводской марка сийнах дог лаз цар. Нов. Русакова делегаташта дувц дукха ха йоаццаш «Электросиле» хинна цхьа хІама. Конструкторашa а технически тІахьожама отдело а цхьан токара хьаяь деталь мегаргйолаш лаьрхІар, чертежа яхачун кІезига - дукха тІера яьнна йоллаше а. Бакъда, болхло ше цар яхачоа раьза хиланзар. Цо аьлар: «Сай болхлочун цІера сий доаде безам бац са!».

Дикала отличникаш, йоах оратора,—уж индустриальни Ленинграла доккхал. Тха города предприятешка балха цхьа метод — тІех дикал мара ца ховш бола шоай эзараши балха башха-дика говзанчаш. Царна бокъо еннай ца тоххаш продукци дІалла. Царна цІе дІа ца Іад мара боаца тІахьожам — болхлочун цІе.

Продукци лакхара дикал йолаш хилийтара лоаттабеча къовсама эггара боккхагІа бола теркам тІабахийта беза. Бакъда, вай беча кхетама балха юкъе цу дешаша геттара кІезига моттиг дІалоац. Брака, мадарра аьлча, алхха бухгалтерешка мара чот иц. Хьадувла, йоах оратора, брак хинна хІара моттиг воай болхлой учете а оттаеш болхлой сийна лоархІам ца бечарна бокъонца тІагІорта вай.

Цкъаза, йоах дІахо нов. Русакова, хозаш хул, хІанзара кагирхой хьалха хиннараш бац яхаш, со чІоагІа духьала ва цу къамаьла! Кагий нах сона уллув болх беш ба, сона уж дика бовз, хІаьта майрра ала йиш я са, уж кагий нахи мехкарийи вай байрах дІахо хьоргьярех болга. Бакъда, кагирхошца дукха а тІагІертта а болх бе беза, дезала дас санна йоакхо е еза цар.

Хала хете а, хІанз нийслу болхлой яхь ехка нах цхьаккха а хІама башха доацараш, къахьегама дисциплина телхаераш. Цар доккха зе ду производствана, хІаьта кхы уж ла безам а бац тха. Къахьегама дисциплина телхаерашца къиза къовсам лоаттабе беза. Хетаргахьа къахьегама законодательстве хувцамаш де деза ха тІакхаьчай. Эшаш да хьалха латтача къахьегамхой сий доаккхаргдолеи, кхычар, хІама дечун чотах баха гІертараштa чІоагІа наказани ерг йолеи законаш.

Собранешка вай каст - каста дувц болхлой класса революционни традицех, бакъда уж сенах латт во доашх, вайна хац, нагахьа санна Обуховски оборона турпалий майрал, путиловций революционни гІулакхаш, Зимни Дворецa штурм яьча цІаккха лергдоаца питерски болхлой денал цо бокъонца лоархІе тахан балха саг мишта хила веза къьгта дІахьокха.

В. И. Ленина, дагадохийт оратора, яздаьд питерски болхлой чІоагІбенна ба, царна корадоагІа керда низаш, царна юкъера гучабувл керда къовсамхой, цар башха-дика кхоачашду хьалха латтача отряда декхараш. Тхона массаза а дага ба Ленина баь из лакхара мах, хІаьта доккхий гІулакхаш де дезача, пятилетка старт йолалуча хана, съезда делегаташ тешабе лов сона, хьалхарчул а чІоагІа ленинградски болхлой чІоагІбенна, дукхагІа низ болаш, хІаьта вай парте моллагІа а задани кхоачашъе кийча болаш хиларах тешабе!

Делегаташеи хьашашеи дег тІара тІаийцача ПОРП ЦК Хьалхарча секретара **Владислав Гомулка** дІайха моаршал лу Советски Союза Коммунистически парте XXIII-ча съездага.

Делегаташка, вай ерригача партега, советски халкъага Польски вІашагІкхийттача болхлой партегара, польски болхлой классагара, польски халкъагара дег тІара доагІа вежарий моаршал делар цо.

Шун парте исторически наькъ тІа коммунизмага долхача советски халкъашта никъ хьехачун XXIII съезд, аьлар нов. Гомулка, сийлахь-боккхача Советий мехка политически вахаре лоархІам болаш гІулакх хинна Іац. Из дерригача дуненна лоархІам бола, дунен халкъашта юкъерча берригача болхлой болама, дерригача мехкий къамий-кортамукъален низийи общественностеи уйла тахан тІаозаш дола гІулакх.

Шун XXIII съезд, йоах дІахо оратора, дІайода дунен халкъашта юкъера кхохкам ирбеннача хана. Шуцеи дерригача дунен тІарча машара тІехьа мел болчарцеи цхьана тха сатем боабаьб капитализма дунен тІарча жандарма роль шийна тІаийцача Вьетнамски халкъа духьалара бІеха тІом сихбеча, Вьетнама Демократически Республикана бомбаш еттача, дунен кхыча доакъошка шоай лоІамах хилареи прогресси бахьан лелабеча болама духьала тІема интервенци еча Америка ВІашагІкхийттача Штатий агрессивни политико.

ХІанзарча дунен халкъашта юкъерча хьало цІаккха а ца хиннача тайпара дІадех дерригa социалистически низаш, дерригa социалистически мехкаш, хІаьта иштта ерригa коммунистически болхлойи партеш дунен халкъашта юкъерча арене империализмаца лоаттабеча къовсаме цхьоагІо йолаши кхотаеннеи хилар. Из цхьоагІо хьалха хиннеи, хІаьта вай чакхдоахарий, машар бахьан вай тІаухийтача низий толама керттера хьал, дунен халкъашта юкъерча арене событеш дегІаяхкара социалистически пачхьалкхений система влияни яра керттера чІоагІало хІанз а тІехьа йолаш я.

Цу цхьоагІон лард хила еза Вьетнама Демократически Республикана цхьана новкъостал дареи из лорадреи дош, Вьетнамски халкъа духьалара американски агресси юхатохара гІулакха дерригa социалистически низаш, коммунистически болхлойи партеш вІашагІтохара ларда тІа. Тха парте раьза хинна тІа а эц къоабал а бу, новкъоста Брежнева доклада тІа хьагойта берригача империалисташта духьаларча низий цхьоагІо, — керда тІом ца хилийтара, машар чІоагІбара, халкъий суверенитет лархІара тІехьа къовсам лоаттабу дерригача дунен фронт чІоагІъяра де мел дезар тІагІертта де лерхІаш бола никъ.

Владислав Гомулка белгалдаьккхар, машар Іалашбара лоаттабеча къовсама европейски фронтера керттера духьале Германе Федеративни Республика агрессивни политика, дукха ха йоаццаш кхыча пачхьалкхений, цу даькъе социалистически а, правительствашка яхьийтача боннски правительства нота тІа цІаькха а бакъъяь цун шийлача тІема политика хилар. Польша хІанзара малхбузехьара доазув юха хувцара позице тІа латташ а моттийта, Германи вІашагІтоха еза яхаш лозунгаш а кхайкадеш, машар безаш йола немецки пачхьалкхе — Германски Демократически Республика дІаяхха гІерташ а йолча боннски правительства цхьаккха тайпа «машаречa» хабарашца къайлайохьалургйоаца, машара гІулакха кхераме политика лелаю.

Тха парте ше маярра хьаллоац КПСС ЦК отчетни доклада тІа хьакхайкаяь германски дешах а Европера машара гІулакхаш чІоагІдара дешах а йола позици.

Дерригача дунен тІарча къахьегамхоша чІоагІа теркалду керда, хоадамболлаш йола раздел КПСС XXIII-ча съезде ювца оттаяь, хІанзарча пхе шера планах йола Директиваш а йолаш дола коммунистически общество хьалъеча Советий мехка карагІдийнна доккхий хІамаш. Цар чулоац халкъа хьал-торо айяреи социалистически пачхьалкхений ерригача содружества низа ларде уллаш бола Советий мехка экономически низ чІоагІбареи керда, лакха темпаш.

Владислав Гомулка аьлар, вахара массе а доакъошка леладеча вежарий барт-цхьоагІон гІулакхий говнащца айхха ювзаенна я ПОРП-и КПСС-и. Тха партии халкъа Польшеи кийча я шинна а пачхьалкхени халкъийи доттагІали вошали дІахо а чІоагІдара, Европа а дерригача дунен а кхерамзленни машареи чІоагІале а хинна латтача социалистически лагера низи чІоагІали дебадара долла хІама де.

Германе социалистически Едини парте цІерах, ГДР халкъеи правительстваи цІерах Советски Союза Коммунистически партега, съезда берригача делегаташкеи хьашашкеи вежарий боевой моаршал делар Германе социалистически Едини парте ЦК Хьалхарча секретара **Вальтер Ульбрихта.** Зале дІаьхдаь тІоараш тох.

Ер съезди укхан решенеши, йоах Вальтер Ульбрихта, боккхача лоархІаме хургья Советски Союз дІахо дегІаяра хинна ца Іеш, дунен аренерча низий соотношени социализмана пайдана йолча оагІорахьа хувцаялара а.

Вайна бІаргагу Советски Союза Коммунистически парте, дерригача советски халкъа, социалистически пачхьалкхений, коммунистически болхлойи партей вьетнамски халкъаца а цун турпала къовсамца а вежарашха дог-уйла хилар. Вайна хов, из дог-уйла дешаех кхоачамбаь дусаш ца хилар. ХІаьта оаха тхоашкара доккха баркал оал пролетарски интернационализма уйланца вежарашха долча вьетнамски халкъа селлара доккха новкъостал деш йолча Советски Союза. Оаха иштта баркал оал КПСС Центральни Комитета а цо сабарца агресси юхатохараи вай юкъара гІулакх котдаккхараи селлара чІоагІа хиланза дардоацаш дола, социалистически мехкашта а ерригача коммунистически болхлойи партешта а юкъера барт-цхьоагІо чІоагІъяра тІадерзадаь гІулакхаш леладарах уж гІулакхаш оаха массе оагІорахьара хьаллоац.

Германи, юххера а, тІема цІерий кхуврч хургбоацаш соцаргйола гІулакх де гІерт немецко-фашистски захватчикашца лоаттабаьча къовсаме чотъяь варгвоацаш дукха нах байна дола советски халкъи европейски мехкий антифашисташи.

Цудухьа хиланза яргйолаш яц, аьлар оратора, германски ши пачхьалкхе хиларах йолча исторически фактага хьежжа, Германегара герз дІадоаккхилга, из зуламе хургйоацача йоаккхилга, европейски кхерамале ІалашъергІйола машара решени. Шийниз кхоачаш мел дар дергда ГДР-о, болхлой классаца, прогрессивни интеллигенцеца, Малхбузен Германерча дерригача кхыча машар безаш долча низашца цхьана машаре дегІаухилга вІаштІехьдаккхара.

ХІанз бокъонца къоастае еза ха хьатІакхаьча йола экономика, социалистически демократе, культура керда проблемаш къоастаеча марксизма-ленинизмах дІахо творчески пайда эцара бола хьокхам ба XXIII-гІа съезд.

Къаьстта боккха лоархІам бу оаха, Іилманца бакъ а деш цхьанахьара централизованни кулгалделгеи наьха творчески инициативах мамогга шерагІа йоаржа а еш планаш увттаелгеи вІаштІехьдаккхарах дола дош укхаза, XXIII-ча съезде къоастадеш хилара. Из чІоагІа лоархІаме да дерригача социалистически мехкашта. Социалистически пачхьалкхенашта экономически Іилма-технически доакъошка лаьрхІа а динамично а кооперировани янза ярг ца хиларах йолча положенешта геттара раьза я СЕПГ.

ДоттагІалах, вІаши деча новкъосталах, барт-цхьоагІон гІулакхех долча вай договарага хьежжа, оаха кхы а лакхагІча лагІа тІа доахаш айду экономически гІулакхаш меттел, политически идеологически барт-цхьоагІон гІулакхаш а.

Цу тайппара, вай партешта, пачхьалкхенашта, халкъашта юкъера вежарашха дола бувзамаш дІахо дегІакхувлара, цар боевой содружество дІахо чІоагІъяра эша хьалаш вІаштІехьдаьхад.

Тхона лов Коммунистически партеи дерригача советски халкъои пхе шера план толаме кхоачашъяр а коммунизм хьалъеча, дунен халкъашта юкъерча коммунистически болхлойи болама цхьоагІо бахьан долаш, машар Іалашбар духьа лоаттабеча вай юкъарча къовсаме керда коталонаш яхар а. Тхона лов съезда болх беркате хилар.

Трибуна тІа гучаваьнна Вьетнама къахьегамхой парте ЦК Хьалхара секретарь нов. **Ле Зуан** чІоагІа тІоараш а тохаш [illegible]

— Боарам боацаш доккха ираз кхачад тхога сийлахьча Советски Союза Коммунистически парте XXIII-ча съезде Вьетнама къахьегамхой партена хьалхара викалаш тхо хиларах, — йоах нов. Ле Зуана. — Мукъаьа тхона Вьетнама коммунисташкара, болхлой классагара, халкъагара съездага эггара чІоагІагІа дола дег тІара моаршал дала а Советски Союза шийтта миллион болча коммунистий эскарга, болхлошка, колхозий ахархошка, интеллигенцега доттагІала, вошала моаршал дахьийта а.

Социалистически лагера а дерригача адамий а духьа машар лорабара гІулакха юкъе дакъа хьорга КПСС XXIII-ча съездо, хІаьта иштта дерригача дунен тІарча къамий-кортамукъален революцешта, къахьегамхошта, тоІадаь доахкача халкъашта новкъостал а дерга.

Историе вайна хьалхашка оттадаь декхараш кхоачашдар духьа Советски Союза халкъаца, дерригача дунен болхлой классаца, къахьегамхошца, тоІадаь доахкача халкъашца айхха кхотадала, цу дерригача низий йохаргйоаца цхьоагІо хилийта гІерт Вьетнама болхлой класси халкъи.

Советски Союзо дунен халкъашта юкъера фашистски коалици йохаяро 1945 шера тха августовски революци котъялара аьттув бола хьалаш хилийтар. Китайски революци котъяларо оаха французски колонизаторашта духьала лоаттабаьча Духьален тІем тІа оаха котало яккхара аьттув бола хьалаш хилийтар. Цу хана дензa а таханалца а тІагІертта къовсам лоаттабеш да вьетнамски халкъ Вьетнама къилбаседехьа социализм хьалъяр духьеи берригача мехка масштабе халкъа къаман-демократически революце декхараш дІакхоачашдар духьеи.

Оаха, аьлар дІахо нов. Ле Зуана, французски колонизаторашка эшабир, хІаьта 1954 шера кулгаш яздир Индокитаех йолча Женевски соглашенешта. Цу хана мехка чухь а дунен арене а хиннача низий соотношенега диллача Женевски соглашенешта кулгаш яздар нийса дар. Цхьабакъда, американски империалисташа шоашта чутехар реакционни хиларах шоай декхараш кхоачашдацар, эхь доадаь телхайора Женевски соглашенеш, тха мехка къулбехьене интервенци чаккхъяха болабелар, гуччахьарча агрессивни тІемага баьлар. Тха мехка къулбехьен керда тайпа колони а Америка тІема база а е гІерт уж социалистически лагерах латара йолча плацдармах санна цунах пайда эцар духьа.

Мехка къулбехьене Духьален низаш дукхагІа хиларах дувц нов. Ле Зуана. Пхе шера (1960—1965 шерашка) халкъои кортамукъален эскарои мугІарашка юкъера ваьккхар марионеточни эскара 630 эзар салтеи эпсари, 20 эзар американец.

Къулбехьен Вьетнама территоре пхеа даькъах диъ даькъа мукъадаьккхад. 10 миллион гаргга (14 миллионах) бола вьетнамцаш паргІата бах, царга кхаьчад ши миллион гектар совгІа лаьтта.

700 эзар сагах латта американски бІунаш, марионеточни эскар, американски сателлитий бІунаш, йоах дІахо нов. Ле Зуана, хьеладаллалца тІема ушалийла чудаха доахк. Къулбехьен Вьетнама эскарои халкъои хІалакдеш еттача хІамай низ шоай пхьукІоага чу латташ. Доккхий зенаш хул американцашта Къилбаседен Вьетнама духьала цар лоаттабеча фецарча тІем тІа а. Къилбаседен Вьетнама Эскарои халкъои 900 совгІа хІанзара американски самолет чуйитай, «фецарча совленах» пайда эца, Къилбаседен Вьетнам карайнгеи Къулбехьен Вьетнам шоаш чубахача ушалийра хьалбоехеи лаьрхІача американций бІеха уйлаш йоа а еш.

США империалисташ, шоаш ийша халча эттаболлашехь а, дІахо духьале еш, тІемаш шердеш а чІоагІде а боахк, дІахо а Къулбехьен Вьетнаме кхы тІа а американски бІунаши шоай сателлитий бІунаши чукхувлаш боахк. Цунца цхьан ханна «машара переговорий», «хьалхе а увттаю условеш а йоацаш йолча переговорий» хьакъехьара оапий дипломатически киловзалаш лелаю американцаша.

Хьем боацаш чехка юха а машар хургба, аьлар Ле Зуана, нагахьа санна ДРВ правительства йиъ пункта тІеи Къулбехьен Вьетнам мукъалкхара Къаман фронта заявлене пхе пункта тІеи дІакхайкаьча позицена США мукІарал дойя.

Нагахьа санна американски империалисташ, белгалдоах нов. Ле Зуана, агрессивни тІом дІахо а беш хуле, тІаккха тха халкъо ше котдалла даллалца къовсам лоаттабергба. Советски Союзо, Китаэ, дерригача вошала доацa социалистически лагера мехкаша, дерригача дунен халкъаша Іалаьмате доккха гІо а деш, вьетнамски халкъ юххера а котдаллалца Іерг ца хиларах тешам ба тхона.

Ала моттиг нийсъеннайолаш, йоах цо, тха вьетнамски халкъа къовсама Іалаьмате доккха а дукккха оагІонашкахьара а новкъостал дарах Коммунистически партена, Правительствана, сийлахь - доккхача советски халкъа даггахьара доккха баркал ала мукъа бал тхона тха. Иштта мукъа бал тхона тха халкъа нийсхон тІема дахарах а из хьалкхабарах а социалистически мехкашта, вошал долча партешта, болхлой класса, дерригача дунен халкъашта даггахьара доккха баркал ала.

(ДІахоадар 4-ча оагІо тІа).

КПСС XXIII СЪЕЗД

(Йистедоалар. Долалур 2-чеи 3-чеи оагІош тІа).

Оаха, вьетнамски коммунисташа, дош лу тхоаш марксизма - ленинизма а пролетарски интернационализмана а тешаме хургхилара, 1957 шерарча Московски деклараце принципашта а 1960 шерарча Московски заявленена а тхоаш тешаме хургхилара. Оаха дош лу оахош дерригa низаш социалистически лагерь а дунен халкъашта юкъера коммунистически болам а марксизма - ленинизмаи пролетарски интернационализмаи ларда тІа вІашагІкхотабенна хилийтара, дерригa машар, къамий кортамукъале демократи, социализм бахьан къовсам лоаттабу низаш вІашагІкхотаденна хилийтара дІалургхилара.

Съезда балха толамаш хилар лоаш бола ловца а бaьккха, нов. Ле Зуана хьакхайкадир новкъоста Хо Ши Мина кулг яздаь дола Вьетнама къахьегамхой парте Центральни Комитето дайта моаршал хоаттaш дола письмо.

Зале гІордаьнна чІоагІа тІоараш детт. Берригаш а хьалгІовтт.

Турпала вьетнамски халкъа сийна детта тІоараш совца а совцалехьа нов. Ле Зуана дІатІаяхар делегатий — ленинградски партийни организаце бахкийтарий группа. Нева тІарча сийлахьча города болхлой а берригача къахьегамхой а цІерагІа КПСС XXII съезда цІерахча металлически завода электросварщика Н. М. Савинова, Балтийски завода токара А. В. Чуева, «Севкабель» яхача завода обмотчица Л. Г. Торлинас Вьетнама къахьегамхой парте делегацена керттерчунга дІаелар цІе вымпел — советски вьетнамски халкъий даим хургдолча а дохаргдоацача а доттагІала символ. Полотнища тІа — Ленина портрети «Вьетнама къахьегамхой парте делегацена — города-турпала Ленинграда къахьегамхошкара» аьнна яздаь дешаши.

Вымпел дІалуш нов. Савинова аьлар:

— Вьетнамски халкъа ховш хилда шийца шин вежарий — Советски Союза болхлой класс а берригa вай сийлахь - йоккхача советски Даьхен къахьегамхой а болга.

Ле Зуана дега тІара баркал аьлар ленинградцашта деза а сийлахьа белгала а совгІат даларах. Цо аьлар:

— Тха, вьетнамски коммунистий, ши Даьхе я: цаI — Вьетнам, вож — Советски Союз, дунен тІа эггара хьалха котъяьннача социализма мохк. Ер вымпел даим лела а ергья оаха, поахалгара поахалга а тергья.

Зале детта тІоараш ца совцаш дукха ха йоаккх.

Цу тІа йистейоал съезда сайрийнара заседани.

31 марта шин болх дІахо а бергба съездо.

МОСКВА, 31 март. **(ТАСС корр.).** ХхоалагІа ди да съезд КПСС ЦК-аи Центральни ревизионни комиссеи отчетни докладаш дІахо ювцаш латта. Іуйрийнарча заседане председателал деча **К. Т. Мазурова** къамаьл де дош лу Армене Коммунистически парте ЦК хьалхарча секретара **А. Е. Кочиняна.** Цул тІехьагІа къамаьл ду вІашагІкхийттараша безаме тІалийцача КПСС ЦК Президиума члена, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатела **Н. В. Подгорне.** Шин къамаьлах дикка доккха дакъа паччахьалкхенна доал дара къахьегамхой шерра юкъеозара декхарашта хетадир цо.

Парте шин керттера декхар лерхІ, йоах нов. Подгорне, общества вахара ерригача сферашка къахьегамхой хьинар даим дегІакхувларах, нах доал дара юкъеозара ерригa формаш эргайоахаш тоарах. Цу хьакъехьа къаьстта дакъа кхоач къахьегамхой депутатий Советашка, долла хІама чулоацаш йола халкъа организацеш уж хиларах тарра.

Цар шоашкара дакъа лаьцад Коммунистически парте кулгалца халкъо даьхача толамашта юкъе. Цхьабакъда, мукІарло де доагІаш да, йоах оратора, Конституце шоашта еннача торонехи бокъонехи Советаша хІанз а бизза пайда эцаш ца хилар; цхьайолча хана инициатива кІезига гойт цар шоашкара.

Экономикеи культуреи дегІаахара, общества вахара ерригача оагІонашта шоай влияни е езаш я Советаш. Шоай полномочех пайда а эцаш, цар шерра торо я боахами культуреи дегІакхувлара даим влияни е, къахьегама ресурсаехи Іалама рузкъехи пайда нийса эций хьежа. Цу хана халкъа юкъара хьашташ хьаллоацаш йола органаш хиларах тарра, Советий керттера декхар да шоай территоре тІарча ерригача боахама организацешкара, уж организацеш хьаннагІчун кара яле а, паччахьалкхен гІулакхаш хьадеха.

Съезда мандатни комиссе доклад йир цун председатела **И. В. Капитонова.** Цо хоам бу, парте XXIII-ча съезде хержарех решающи голос йолаш 4620 делегати совещательни голос йолаш 323 делегати хиларах. Делегаташта юкъе — 1141 болхло, 554 колхозхои совхозий болхлои, 704 делегат — фирмай, предприятей, совхозий директораш, колхозий председателаш. Делегаташта юкъе ва 350 Іилмахо, 9 космонавт, 147 литератураи искусстваи деятель. Делегатех 55 процент лакхера образовани йолаш ба, 24 процент — юкъереи йистелланза лакхереи образовани йолаш. 1154 делегат (берригача делегатех 23,3 процент) — кхалнах. Съезде дакъа лоацараш Советски Союза 59 къамахи народностахи бола нах ба.

Съездо массава раьза а волаш чІоагІйир мандатни комиссе отчет.

Съезда делегаташа деча къамаьлашка дукха теркам тІабохийт юрта боахам дегІакхувлара проблемашта, парте Центральни Комитета мартовски Пленума решенеш кхоачашъяра.

Таджикистана Коммунистически парте ЦК хьалхарча секретара **Д. Расулова** аьлар:

— Дукха ха яьннаяц ЦК сентябрьскии мартовскии Пленумаш хинна, цхьабакъда, хІанзале а къаьгуш да цар решеней ларда тІа яьча реформаех даьнна беркат. ДІадахача шера, масала, Таджикистана боамби лелабераша цІаккха а ца беннача тайпара дукха боамби белар паччахьалкхенна. Боамби дика хьувкъар а юрта боахама цхьайолча продукташта закупочни маьхаш лакхдар а бахьан долаш республика колхозий ахчан доходаш соахка 22 процент дукхагІа хилар, цул хьалха дІадахача шерарчул.

Юрташка гІишлоний индустри сихагІа дегІакхувларах а сов йола юртбоахама продукци чакхъяхара производственни предприятеш хьалъярах а дола дош оттаду нов. Расулова.

КПСС Приморски крайкома хьалхарча секретара **В. Е. Чернышева** предложени елар Дальни Востоке дуга кхедара низ бола ирригационни система йилла аьнна. Цо иштта белгалдаьккхар шин лаьттан ченашка дошув, дотув, гІаьлий, даш, цинк, вольфрам, дукха кхыдола металлаш доахкаш йолча края шоашта нийсса цхьаькхаш йоацача Іалама ресурсаех пайда дикагІа эцанза барг ца хилар. Нов. Чернышева дІахо йоах, Гаьнарча КъилбаседерчаДальни Востокерча, СибарегІарча болхлошта, Л. И. Брежнева доклада тІа яьхача тайпара, льготаш оттаярах цу йІаьхийча районашка производительни низаш дегІадахкара йола лоархІамера стимул хургья.

Мехка кагирхошка, комсомольцашка съезда трибуна тІара оратора тІахьехамбир — дувла тхо долча Дальни Востоке, тха башха - хозача Приморье!

Дуккхача къамаьлашка хьаллоац КПСС ЦК отчетни доклада тІа хьоахаяь, хоржаш хургйола колхознокооперативни органаш вІашагІйохкарах йола идея. Къамаьлаш дераша иштта къоабалду колхозхой къахьегамах мах телга оттаданза дарг ца хилар.

Председателал деча вежарашха йолча доазол дехьарча коммунистически парте делегаце кулгалхочоа съездага моаршал далара хІара дош массаза дала зале чІоагІа тІоараш тох.

Съездага тахан моаршал делар Французски Коммунистически парте Центральни Комитета Хьалхарча секретара нов. Антонин Новотне, Румынски Коммунистически парте Центральни Комитета Генеральни секретара нов. Николае Чаушеску, Венгерски социалистически болхлой парте Центральни Комитета Хьалхарча секретара нов. Янош Кадара, Итальянски кммунистически парте Генеральни секретара нов. Луиджи Лонго, Болгарски Коммунистически парте ЦК Хьалхарча секретара нв. Тодор Живкова, Политбюро члена, Кубай Коммунистически парте Центральни Комитета секретара нов. Армандо Харта, Испане Коммунистически парте Председатела Долорес Ибаррурe.

ЦхьоалагІча апреле шин болх дІахо бергба съездо.

Шоллагіа шу да Ножай-Юрта района Шерипов Асламбека цІерахча колхоза хьуна кІотаргаш дІа а йоахаш шоай оаха ду лаьтташ шерду.

Иштта 1964 шера 210 гектар хьуна кІотаргех мукъаьккхар, хІаьта дІадахача шера кхы а 350 гектар аханза илла лаьтта карадерзадир.

ХІанз цу лаьтташ тІа болх беш я Курчалой машино-ремонтни объединене опытни трактористаша Тумхажиев Сайд-Эминеи Дохтукаев Имранеи лелаю С-100 яха шиъ трактор.

Сурта тІа: (аьрдехьара аьттехьа) тракторист Тумхажиев Сайд-Эмин, колхоза председатель Канзиев Дуга, агроном Эльсонукаев Ваха раьза бә цамца долча Іаьржача лаьттана. Укхаза дика бахча кхеергья!

С.-Э. Шахидова сурт.

РЕСПУБЛИКА КХАШКА

Парте XXIII-ча съездо болх беча деношка шоай хьинар айдаь къахьегаш ба юрта боахама къахьегамхой.

Керттера уйла тІайохийт цар ялат дикагІа хьувкъадара. Цу гІулакха эггара хьалха де дезар — ханнахьа а дика а ялат дІадувлга да. ЦхьоалагІа апрель тІакхоачаш вай республика колхозашка а совхозашка а 39 эзар гектара тІа дІайийнай бІаьсти юв культураш, из да планах 22 процент. ДІадахача шера укх хана дуккха кІезигагІа йийнаяр.Грозненски района боахамаша бІаьстан культураш дІаера план 26 процент кхоачашъяьй, Наурски района — 38 процент, Сунженски района — 28 процент, МалгІабика района — 25 процент.

Ялатийи ялата-бобовии культураш вай республике дІайийнай 14,6 эзар гектара тІа.

Ерригача республико ялата-бобови культураш дІаера план 100,2 процент кхоачашъяьй. Гидуаргаш дІайийнай 4392 гектара тІа. ХІанз шекара свекла дІаювш латт Грозненски, Гудермесски, МалгІабика, Шаьла районашка.

Доазол дехьара

Дерригача дунен уйла КПСС XXIII-ча съезда балхагахьа я

ПАРИЖ. Французски кепа йоазонои общественностои чІоагІа уйла тІайохийт Москве шин болх дІаболабаьча КПСС XXIII-ча съезда. Моттигерча радиос ше арадоахача «ТІеххьарча хоамашка» шин ладувгІараштa эггара хьалхарча аргІанна дІахойт съездий Кремлевски Дворецера керда хІамаш. Съезда балхах лаьца язду тахан дерригача парижски газеташа.

«Юманите» яхача газето белгалдоакх, съезда делегаташа деча къамаьлашкара «производство дегІакхувлача санна, иштта наьха вахара хьал лакхдеча а доаха толамаш шоаш мадарра хьагуш хилар». Цунца, белгалдоакх газето, долаш долча кхоачамбоацараштеи карарадувлийтараштеи еш критика я. «Юманите» терхалду КПСС XXIII-ча съезде белгалдоалаш долча керттерча гІулакхех цаІ, из иштта «интернациональни бартцхьоагІон съезд а» хилар. Съезде дакъа лоацаш мел бараша, советски делегаташа санна, иштта кхыча мехкашкарча хьаьшаша а, яздy «Юманите» московски корреспондента, «хьахьекхар шин нийсхон гІулакх котдаккха Вьетнама новкъостал дара долла хІама де шоаш бокъонца нийча хилар».

ПХЕНЬЯН. «Нодон синмун», «Минчжу чосон» яхача корейски газеташа тахан кепа теха араьккхай КПСС ЦК Хьалхарча секретара Л. И. Брежнева Советски Союза Коммунистически парте XXIII-ча съезде яьча, КПСС ЦК отчетни доклада изложени.

УЛАН-БАТОР. КПСС XXIII-ча съезда болх боашхаш, «Унэн» яхача газето тахан шин передовой статья тІа язду, КПСС ЦК Хьалхарча секретара Л. И. Брежнева съезда еннача КПСС ЦК отчета доклада тІа итогаш яьй коммунизма материально-технически база хьаеча советски халкъо даьхача толамий, белгалдаьхад дунен коммунистически болхлойи болама цхьоагІо чІоагІъеши дунен халкъашта юкъера кхохкам кІаьдбеши Советски Союзо даь гІулакхаш.

Социалистически содружества низ тІа-тІа чІоагІлуш хилар, белгалдоакх газето, вежарий доттагІали барт-цхьоагІон гІулакхаши дІахо дегІакхувлар айкха дувзаденна да НПСС-и цун ленински Центральни Комитети марксизмана-ленинизмана, пролетарски интернационализма принципашта тешаме хинна хиларца, дунен социалистически болама цхьоагІо чІоагІъе гІерташ цар массе тайпа оппортунизмаца лира къовсам лоаттабаь хиларца.

«Унэн» яхача газето шин статья чакхйоаллача йоах, МНРП-ес къоабалбу вежарашка йолча ерригача партей цхьоагІо чІоагІъе гІерташ КПСС бу болх.

ХАНОЙ. Дерригача центральни газеташа тахан кепа тох XXIII-ча съезда КПСС ЦК-ас еннача отчета изложении съезда балха хьакъехьара хоами. Газето доклада изложенена керте гІолла яздаьд отчетни доклада тІара Л. И. Брежнева дешаш: «Вьетнамски халкъо турпаленца лоаттабу нийсхон къовсам историена юкъегІоргба дохадергдоаца къонахчала, денала, коталонга кхачара болча лоІама башха-дика хьокхам а хинна».

Газеташ тІа иштта кепа техад КПСС XXIII-ча съездага моаршал дохьийташ яздаь Вьетнама къахьегамхой парте Центральни Комитета письмо.

Ди чакхдаллалца хан-ханнахьа хоамаш арадоах ханойски радиос съезда балха хьакъехьа, Л. И. Брежнева доклада изложени дІаеш.

ПРАГА. КПСС XXIII-ча съезда балхах йолча материалаша керттера моттиг дІалоац чехословацки кепа йоазон оагІонаш тІа, радиои телевиденеи программашка. Дерригача пражски газеташа тахан маярра кепа тох съезда балхах йола отчеташ, КПСС ЦК генеральни никъи практически гІулакхаши берригача делегаташа къоабалдеш хилар белгал а доакхаш. КПСС политикана ларде яда, белгалдоакх «Руде правос», марксизмаленинизмаи пролетарски интернационализмаи чІоагІа а тохкамбаь а йола принципаш.

Съезда делегаташа, язду «Праце» яхача газето, лакха мах бу партийни паччахьалкхени вахаре ленински принципаш чІоагІъяра лоархІаме хиннача КПСС ЦК октябрьскии (1964 ш.) цул тІехьагІарчеи Пленумий. КПСС деятелашеи вежарашха йолча партей кулгалхошеи деча къамаьлаша кердача низаца бакъбу дунен социалистически система мехкийи дунен халкъашта юкъерча коммунистически боламеи цхьоагІон а барта а лоархІам.

Чехословаке центральни радиос хІара ах сахьат массаза доал хоам бу Кремлевски Дворецерча съезда балхах лаьца. КПСС ЦК отчетни докладах еча комментарешка радиос белгалдоах коммунизм хьалъеча советски халкъо даьха доккхий толамаш, марксизмана-ленинизмана, вай ханарча дерригача революционнии прогрессивнии низаша шоаш чакхдоаха гІулакхаш бартаца леладареи уж кхотаденна хилареи идеяшта тешаме хилар.

СПОРТ

ВОЛЕЙБОЛ

«А» классе чуйоагІача волейбольни командай СССР-е хьалхара моттиг яккхара шоллагІча круга яхь йолаеннай. Из дІахьош я Свердловске. «ЦСКА» командаца вІашагІкхийтар Грозненски «Спартак». Юххьанца дика ловза болабелар вайбараш. Цхьабакъда, иштта чакхбовла-м маганзар. Счет 1:3 йолаш ийшар уж. Из счет йолаш ийшар уж цІаьхха Одессерча командаца ловзаш а. ХІаьта Киеверча командаца ловзаш счет 0:3 а йолаш ийшар кхозлагІа.

Н. ОЛЕГОВ.

* * *

ВЕЛОСИПЕД

Селхан йистеьлар КПСС XXIII-ча съезда хетаяь массехк дийнахьа хинна велогонкаш. 1200 километр никъ а баь Грозне цІабаьхкаб велосипедисташ.

Эттара халагІа цІаккхаса а ца лоІаш Нальчикера баьна Грозне кхаччалца 200 километр ба цар никъ. Цхьабакъда, шоай ханнахьа В. И. Ленина цІерахча майде кхаьчар уж.

Кастта керда яхьаш дІаяхьа езаш ба велосипедисташ.

О. БАЗЫЛЕВИЧ.

ХРОНИКА

Юрта боахам дегІабоалабеча дуккхача шерашка беркат а доалаш болх бар бахьан долаш а ваьча дийнахьа денз кховзткъа шу дизарца дувзаденна а Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиумо 1966 шера 31 марта шин Указаца Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума Сийлен грамота еннай Нохч-ГІалгІай АССР юрта боахама министерства юртбоахама продукташ кийчъяра йолча тІахьожама отдела начальника Махитаров Христофор Архиповича.

ХИЙ ДЕХКАРО ХЬУВКЪАМ ХУЛИЙТ

Лоа ца дуллаш декъа Іа лаьттар укх шера, цудухьа лаьттанца тІоадал кІезига я. Из гІулакх кхета а деш лаьттанца тІоадал соцаеш хий дехкара болх дика бу района дукхагІдолча боахамаша, царех я «Шалинский», «Автуринский» яха совхозаш.

Ирригационно кийчдаь 600 гектар лаьтта да «Шалинский» совхозе, цхьабакъда 800 гектара тІа хий диллад укхаза. Кхы а хиш дехкаш ба совхоза къахьегамхой.

Оросительни сета реконструкци ю совхозе. Цо торо хулийтаргья юртбоахама культурай хьувкъам кхы а лакхбе, хІаьта цу балхашка дІадахар кхаь шера юхаметта а оттаргда.

Хиш дехкача лаьттаех къаьстта дика пайда эц нов. Небиев Ваха управляющии Усумов Хусейн агрономи волча шоллагІча отделене. Дийнахь а бус а дехк укхаза хий. Дика болх бу поливальщикаша нн. Амерсултанова, Альбекова, кхыбараша. Ден нормах 0,8 гектара тІа дилла дезача 1, 5—2 гектара тІа хий дулл цар. ХІанз вегетационни хий дилла кийчлуш ба укхаза.

ТІехьабисац нов. Джанбеков управляющи волча отделенера лоалахой а.

Укхаза догІан хьисапе хий детташ машинаш я, цул совгІа кулгашца а дехк. Шиъ водохранилища я совхоза, йоачаш кІезига йолча хана кхашка дулларгдолаш хий лоаттаду цар чу.

Гидротехник нов. Б. Эльмурзаев волча «Автуринский» яхача совхозе планах 700 гектара тІа дилла дезача 773 гектара тІа хий диллад. Из гІулакх къаьстта тешаме леладу цхьоалагІчеи шоллагІчеи отделенешка. ХІара дийнахьа 7—8 поливальщик хул кхашка хий дехкаш. ХІанзалца хий дилла йиш йоацаш лоархІаш дар № 2 йолча отделене кхаш. Укх шера цу лаьтта хий дехка болабелар отделене поливальщикаш. Дика къахьег укхаза поливальщикаша нн. Габаев Іумар-Хьажас, Габаев Вадуда, Закриев Пашас кхыбараша. Дерригача хих бизза пайда а эцаш шоай ден нормаш тІеххоачашъю цар. Царна лоаллах болх беш ба поливальщикаш нн. Исраилов Джунаид, Мусаджиев Даша, 10—11 сахьат даьлча мара балха арабовлац уж. Цудухьа Іалаьмате лоха я цар къахьегама овсарле.

Цу совхоза нов. Эльдаров Лом-Іаьла управляющи волча Серже Юртарча отделене хий дехкаш 300 гектар я. Цхьабакъда, хІанз а 75 гектара тІа мара хий дилладац. Хий дилла дика аьттув болча улл из отделени. ДІалахача шерашка хий ца дехкар бахьан долаш во хьувкъам кхебаьб укхаза. Цудухьа хІанзалца дийнна гІалаташ юха ца нийсдалийтара хий дехкара гІулакха боккха теркам тІабахийта беза совхоза директореи гидротехникеи.

«Джалка» яхача совхозе лаьттах тІоадал чуйолийташ 1700 гектара тІа хий дилла дезаш бар. Ха дІайода, пайда лургбоа хий а кхашта юхxе гІолла тІехдувл. ХІанз а 1140 гектара тІа мара хий дилладац. Болх дика вІаштІехьа а баьккха хий дехкара гІулакх лерттІа леладича кхо эзар гектара тІа хий дехка торо яр совхозе. Ала доагІа нов. Исмаилов управляющии нов. Хатуев агрономи волча йиълагІча отделене из гІулакх къаьстта во леладеш хилар.

Массехк ди хьалха гурахьа юв культураш дІайийнача лаьтташтa харшаш даьхад. Цхьабакъда нах ца тоъаш тІехьабувл болх. ТІера тІоа дукха сома боацаш лаьтта да укхазар дар, цудухьа кІезигагІа дилла деза укхаза хий. ДогІан хьисапе хий деттача машинашца тоха деза хий, уж совхозе кхоачамбалла йолаш а я. Цхьабакъда, доаца бахьанаш а уттадеш хий дехкара балхаш тІехьадахара тІера ба укхаза. Цудухьа дІадахача шера 100 гектарах хІаране тІара 90—100 центнер мара шекара свекла яккханзар, хІаьта цу юхе уллача Муслиева Тамарий участка тІара кхозза дукхагІа яьлар шекара свекла.

Хьамча иккаши инвентари кхоачамболлаш яц укхаза.

Цхьабакъда укх тІеххьарча хана хий дехкара гІулакх дикагІа вІаштІехьдаккхара болх баьб совхоза гидротехника Акмурзаев Іабдулбека.

Хий дехкача ерригача участкашка харшаш даьхад, боахама чура сеть цІенъяьй, цхьабакъда хий дехкара балхашца дувзаденна дешаш дерригаш къоастаде низ кхачац цун шин, отделене управляющеи керттерча специалисташеи хьаллацац цо дІадоладаь гІулакхаш.

Иштта во лел хий диллара гІулакх «Южный» яхача совхозе а. Хий дехкача 782 гектара тІа хІанз а 374 гектара тІа мара дилладац. Виъ саг мара хилац кхашка хий дехкаш.

Укх пятилетка хьалхарча шера юртбоахама культураш дукхагІа яхара бехктокхамера декхараш латт тха района юртбоахама къахьегамхошта хьалхашка, хІаьта из декхар кхоачашдулургда хий дехкача лаьттаех бизза пайда эцарца.

ТкъоалагІа апрель хьатІакхоачаш лаьттанцара тІоадал соцаеш хий дилла дала деза, хІаьта вегетационни хий диллара мел эша инвентарь Іалашъе а еза.

М. ХАТУЕВ,
Шаьла хий дехкача участка гидротехник.

СВЕРДЛОВСКИ ОБЛАСТЬ. Городе Асбесте хьалъеш латт мехка йоккхагІа йола асбеста обогащени ю фабрика. ХІанз комсомольски ударни гІишлоне вІашагІйолла йолаеннай атара-сорташ къестадара оборудовани. Обогащене корпуса чу хІанзлехьа а вІашагІъеллай 15 эзар кубометр гергга сборни аьшкабетон.

Кердача фабрико чакхйоахаргья 12 миллион тонн асбеста бедал.

Сурта тІа: асбеста рудана обогащени ю корпус вІашагІйоллаш латт.

А. Грахова сурт.
ТАСС фотохроника.

ЛОАЦЦА

Района школай дешархоех хьалдизадар укх деношка Ачхой-Мартана районни культура ЦІа. Укхаза шоай таланташ хьахьокхаш яр школьни художественни самодеятельноста коллективаш.

Тайп-тайпареи сакъердамеи яр концертий программаш. Советскии доазол дехьарчеи композиторий иллеш, халхараш, ашараш яр цу программашта юкъе. Къаьстта белгалъяьлар Самашкински юкъерча, Ачхой-Мартана бархІшерарча школай самодеятельни коллективаш. Массанена хоза хийтар Ачхой-Мартана школа цхьоалагІча класса дешархоша Бакриева Эльзас дaь индийски халхари Первая Люсе даьккха «Мама» яха иллии.

ДикагІа бола самодеятельни артисташ художественни самодеятельноста республикански хьажаре дакъа лоацаш хургба.

А. ВОЛОВЩИКОВ.

●

Семилетка шерашка 1162 болхлой - гІишлошъераш арахийцаб № 9 йолча профтехучилища. Уж ба столяраш, плотникаш, каменщикаш, штукатураш, маляраш. Кердача пятилетке уж санна бола специалисташ 388 саг дукхагІа арахецаргба цу училища. Дуккьала укх шера кийчву училища кхо бІаь совгІа специалист, царех 76 саго лакхара разряд йовкхаргья.

Б. ИЛЬИН.

●

Грознерча офицерий ЦІагІа «Урожай» ДСО отчетно-хоржама конференци хилар. Цига доклад яьча цу общества председатала, СССР-а спорта мастера В. Эсамбаева белгалдаьккхар укх тІеххьарча шин шера физкультурникаш 8765 саги ДСО членаша 2434 саги дукхагІа хиннилга.

О. НИКОЛАЕВ.

●

Шелковской района культура учрежденешка художественни самодеятельностага хьежар доладеннад.

Дика чакхдаьлар хьажар Дубовскии Каргалинскии культура ЦІеношка, Щедрински, Гребенской, Лесхозовски, Старогладковски, Бороздиновски клубашка. Тайп-тайпареи сакъердамеи яр цу культпросветучрежденей коллективаша нийчдаьча концертий программа.

Г. КОТОВА.

●

КПСС XXIII-ча съезда хетадьдар «Гипрогрознефтя» институто арахийца аргІанара радио-газет. Съезда сийна йоаржаьча яьха итогаш йийцар института партбюро секретара нов. В. Лежнева.

Коммунистически парте шоашта хьалхашка оттадаь декхараш кхоачашдеш де дезачох дийцар къаьнача коммуниста, института керттерча гІишлошъечо Б. Л. Штукатера.

В. ПОСТНОВ.

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

ЛадувгІа

2 апрель, 1966 шу.

РАДИО: 6.30 — «Нохч-ГІалгІайчен лаьтта леладархо» (нохчий меттала). 6.45 — РВ—23 станце гІоллеи, УКВ—цхьоалагІча программе гІоллеи ашараш. 6.45 — Горсете гІолла хоамаши музыкальни антракти. 7.10 — «Грозненский рабочий» «Комсомольское племя» газетий обзор. 7.20 — Передачай программа. 8.10 — ЛаьрххІа долча кердача хоамий арахецар (нохчий меттала). 8.18 — «Сердало» газета обзор. 8.28 — «Къона тІехье» (нохчий меттала). 8.43 — Ашараш. 8.58 — ЛаьрххІа долча кердача хоамий арахецар (гІалгІай меттала). 16.00 — «КПСС-а съезда сийна» — передача (эрсий меттала). 16.15 — «Апрель бетта хургдола музыкальни денош» — передача (эрсий меттала). 16.45 — Керда хоамаш (гІалгІай меттала). 17.00 — Москвера трансляци. 17.30 — Керда хоамаш (эрсий меттала). 17.45 — Керда хоамаш (нохчий меттала). 18.00 — «Къонах» (нохчий меттала). 19.15 — «Яндиев Джамалдина стихаш» — литературни передача (гІалгІай меттала). 19.35 — ЛадувгІа а халхара а ашараш.

УКВ: 9.00 — «Хьо хестаю оаха, дукха еза Даьхе» яха концерт. 9.42 — Стравинске симфонически поэма. 10.06 — «Гаьнара мехкаш» яха дешархошта лаьрхІа радиопостановка. 10.56 — «Дмитрий Каминский композитор» яха музыкальни очерк. 11.43 — «Тайна исповеди» яха Гашека дувцар. 19.00 — «Сайре дика хийла!» яха концерт. 20.20 — «Сомадаьккха эхь!» яхача спектакла монтаж (нохчий меттала). 21.07 — Дунаевске опереттай оагІонаш тІара» — музыкальни передача. 21.50 — «Иван Ивановичи Иван Никифоровичи миштa ийгІар» яха радиопостановка.

Хьажа

ТЕЛЕВИДЕНИ: 18.25 — Фильмай сборник. Бераштa. 19.15 — Заявкех дола концерт. Цунна чудоагІа «КІай бийсаш» яха фильм а. 20.10 — Биеа даькъала хийла шун, бераш! 20.20 — ЛаьрххІа дола телевизионни кердадарий арахецар. 20.35—«Антоша Рыбкин» яха художественни фильм 21.30 — Кинопутешествей клуб.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, ЦІеча фронтовикий улица, 15. Телефонаш: редактора — 2-41-23; редактора зам. — 2-07-01; бехктокхама секретара—2-45-48; партийни вахарен, промышленнии, юртбоахамен, культуран, письмойн отделий— 2-25-72; корректорске — 2-09-20.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Красных фронтовиков 15. Телефоны: редактора — 2-41-23; зам. редактора — 2-07-01: ответственного секретаря — 2-45-48; отделов партийной жизни, промышленного, сельскохозяйственного, культуры и писем — 2-25-72; корректорской — 2-09-20.

«Грозненский рабочий» издательства типографи, Революце проспект 7/84.

Типография из-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции 7/84.

СФ05113, Заказ № 1590.